

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
КЗ «Ліцей №11» КМР
протокол №2 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор КЗ «Ліцею №11» КМР

_____ Тетяна ЗЕМЛЯНА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

«Ліцей №11»

**Кам'янської міської ради
на 2025-2026 навчальний рік**

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
Вступ	3
1.1. Призначення ЗЗСО та засоби його реалізації	5
1.2. Опис моделі випускника ЗЗСО	8
1.3. Цілі та завдання освітньої діяльності ЗЗСО	9
1.4. Навчальний план та його обґрунтування	9
1.5. Особливості організації освітнього процесу	11
1.6. Показники (вимірники) реалізації освітнього процесу	12
1.7. Процеси розвитку, виховання і соціалізації в ЗЗСО	15
1.8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми	17
РОЗДІЛ ІІ. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	18
Вступ	18
2.1. Освітня програма для 1-3-х класів Нової української школи	18
2.2. Освітня програма для 1-4-х класів, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»	24
2.3. Моніторинг якості освітнього процесу в початковій школі	44
РОЗДІЛ ІІІ. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІ СТУПЕНЯ	52
РОЗДІЛ ІV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІІ СТУПЕНЯ	65
РОЗДІЛ V. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ	84
РОЗДІЛ VI. ВИХОВАННЯ ТА ПОЗАУРОЧНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ	91

ЧАСТИНА І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ Вступ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» Комунальний заклад “Ліцей №11” Кам’янської міської ради (далі – заклад) реалізує автономію, що означає право суб’єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, кадрових та інших питань діяльності. В освітньому процесі реалізується академічна свобода, що передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Освітня програма закладу є єдиним комплексом освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Основою для розроблення освітньої програми є стандарти освіти відповідного рівня. Освітня програма містить: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти; структуру програми із зазначенням, на які навчальні роки вона використовується (за необхідності – зазначаються накази про внесення змін до освітньої програми). Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти. Закладом використано типові та інші освітні програми, які розробляються і затверджуються відповідно до Закону України «Про освіту» та спеціальних законів. Освітній процес у закладі є системою науково методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Освітня діяльність у закладі передбачає діяльність суб’єкта освітньої діяльності, спрямовану на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Освітня діяльність у закладі здійснюється на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів. Особистісно зорієнтований підхід забезпечує спрямованість освітнього процесу на взаємодію і плідний розвиток особистості педагога та його учнів на основі рівності у спілкуванні та партнерства у навчанні (Державний стандарт базової середньої освіти Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року); розвиток і саморозвиток особистості учня як суб’єкта пізнавальної та предметної діяльності; має забезпечувати кожному учневі (спираючися на його здібності, нахили, інтереси, ціннісні орієнтації та суб’єктивний досвід) можливість реалізувати себе в різних видах діяльності; зміст освіти, її засоби й методи організовуються так, щоб учень міг вибирати предметний матеріал, його вид та форму; освіченість як сукупність знань, умінь, індивідуальних здібностей є найважливішим засобом

становлення духовних та інтелектуальних якостей учня і має бути основною метою сучасної освіти; освіченість формує індивідуальне сприйняття світу, можливості його творчого вдосконалення, широке використання суб'єктного досвіду в інтерпретації та оцінці фактів, явищ, подій навколишньої дійсності на основі особистісно значущих цінностей і внутрішніх настанов; найважливішими чинниками особистісно орієнтованого навчального процесу є ті, що розвивають індивідуальність учня, створюють умови для його саморозвитку та самовираження; особистісно орієнтоване навчання будується на принципі варіативності.

Компетентнісний підхід передбачає спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей особистості: скеровує освітній процес на формування системи компетентностей (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти). Визначальним у реалізації компетентнісного підходу є зорієнтованість на розвиток системного комплексу умінь, смислових орієнтацій, адаптаційних можливостей, досвіду і способів трансформаційної діяльності з отриманням конкретного продукту.

Діяльнісний підхід визначає спрямованість освітнього процесу на розвиток умінь і навичок особистості, застосування на практиці здобутих знань з різних навчальних предметів, успішну адаптацію людини в соціумі, професійну самореалізацію, формування здібностей до колективної діяльності та самоосвіти (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти). Освітня діяльність закладу спрямована на формування компетентностей здобувачів освіти, що є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Викладацька діяльність педагогів закладу спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів

освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка провадиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Діяльність педагогів закладу поєднує інтелектуальну, творчу діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи, спрямовану на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Акцентовано увагу, що освіта вже не підготовка до життя, а спосіб життя. Завдання закладу полягає у формуванні глобальної компетентності учня, необхідної кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Глобально компетентні люди мають застосовувати такі якості, характеристики і здібності, щоб не лише вивчати навколишній світ, а й жити в ньому. Педагогам, щоб допомогти учням стати глобально компетентними, потрібно не тільки розвивати

ці якості у собі, а й шукати способи їх розвитку в учнів. За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Потужну державу і конкурентну економіку забезпечує згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме таких повинна готувати школа України. Центральне місце в системі освіти належить закладу загальної середньої освіти. Світогляд особистості закладається саме в сім'ї та школі. У школі формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості, закладаються основи мотивації до навчання впродовж життя. Пріоритетного значення в розбудові нової школи набуває завдання формувати в учнів систему загальнолюдських цінностей: морально-етичних – гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей; соціально-політичних – свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність. У центрі освіти має перебувати виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни. У здійсненні виховного процесу мають враховуватися такі організаційні орієнтири: виховання не зводиться до окремих виховних занять; до створення виховного середовища залучається весь колектив школи; учитель є взірцем людини вихованої, своїм прикладом він надихає і зацікавлює дитину; у плануванні діяльності враховуються індивідуальні

нахили і здібності кожної дитини, створюються належні умови для їх реалізації; співробітництво з позашкільними закладами освіти; активне залучення до співпраці психологів і соціальних педагогів; налагодження постійного діалогу з батьківською спільнотою.

1.1. Призначення закладу та засоби реалізації мети

“Ліцей №11” знаходиться у комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником закладу є Кам'янська міська рада. Заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепцією «Нова українська школа», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, іншими нормативно-правовими актами, Статутом закладу, Програмою розвитку закладу. Відповідно до статті 6 Закону України «Про освіту» принципами освітньої діяльності закладу є: людиноцентризм; верховенство права; забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності; рівні можливості для всіх; забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти,

найбільш доступних і наближених до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами; забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування; науковий характер освіти; різноманітність освіти; цілісність і наступність системи освіти; прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень; відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством; інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти; інтеграція з ринком праці; нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями; свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності; академічна доброчесність; академічна свобода; фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом; гуманізм; демократизм; єдність навчання, виховання та розвитку; виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії; формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля; невтручання політичних партій в освітній процес; невтручання релігійних організацій в освітній процес; різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань; державно-громадське управління; державно-громадське партнерство; державно-приватне партнерство; сприяння навчанню впродовж життя; інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір; нетерпимість до проявів корупції та хабарництва; доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою (стаття 6 Закону України «Про освіту»). Метою освітньої діяльності закладу є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності (Закон України «Про освіту»). Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей.

Завданнями закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;

- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням закладу.

Заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за: безпечні умови освітньої діяльності; дотримання державних стандартів освіти; дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами; дотримання фінансової дисципліни. Відповідно до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес згідно із освітніми і навчальними програмами трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова освіта;

II ступінь – базова середня освіта;

III ступінь – середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається у відповідних освітніх програмах.

Освітні програми, які реалізуються в закладі, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- патріотичного виховання;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалення та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення завдань формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Якість освіти є найефективнішим засобом для задоволення освітніх потреб суспільства, сім'ї, дитини. Якість оцінюється моральними та ринковими категоріями, це не тільки якість кінцевих результатів, але й всіх процесів, які впливають на кінцевий результат. Тому управління закладом зосереджене на управлінні якістю освіти – співвіднесення результатів роботи закладу з метою, яку колектив поставив перед собою. Заклад працює на засадах «педагогіки партнерства» як однієї із важливих ідей Нової української школи, складовими якої є поняття «педагогічна взаємодія педагогів закладу освіти і батьків». Основою педагогіки партнерства є такі положення: спілкування, взаємодія та співпраця між педагогом, дитиною і батьками; діти, батьки і педагоги, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими союзниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат; педагог має бути другом, а родина активно залучена до побудови освітньої траєкторії дитини (Т. Кравчинська). Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні її права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити педагог. Стосунки партнерства ґрунтуються на об'єднанні спільних поглядів і прагнень дітей і дорослих. Концепція Нової української школи визначає, що місія Нової української школи полягає в тому, щоб допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між педагогами, дітьми і батьками.

1.2. Опис моделі випускника закладу

Випускник закладу:

- особистість – цілісна, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- патріот – з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини;
- інноватор – здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Освітній процес у закладі спрямований на формування у випускника ключових компетентностей, необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- екологічна грамотність і здорове життя;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- навчання впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість
- громадянські та соціальні компетентності;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- підприємливість та фінансова грамотність;

Усі вищезазначені компетентності важливі та взаємопов'язані. Кожну з них діти набувають під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- читати з розумінням;
- висловлювати думку усно і письмово;
- критично та системно мислити;
- діяти творчо;
- виявляти ініціативність;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми.

1.3. Цілі освітньої діяльності закладу

Враховуючи призначення і місце закладу в освітньому просторі району, заклад працює над досягненням таких цілей:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають інтелектуальне, фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

1.4. Навчальний план та його обґрунтування

Основним документом, що регулює освітній процес у закладі, є робочий навчальний план, що складений на основі Типових навчальних планів, розроблених та затверджених Міністерством освіти і науки України, із конкретизацією варіативної частини і визначенням профілю навчання. Зміст навчального плану є механізмом реалізації змісту освіти та одним із засобів формування моделі випускника кожного ступеня навчання. Мета та завдання базового навчання полягає у створенні освітнього простору для здійснення самовизначення учнів основної школи до вибору профілю подальшого навчання. Допрофільне навчання у 8, 9 класах має стати етапом «академічної мобільності» випускників основної школи, готовності до свідомого вибору профілю навчання у школі III ступеня. Зміст базової і повної середньої освіти створює передумови для всебічного розвитку особистості і визначається на засадах науковості і систематичності знань, їх значущості для соціального становлення людини. Основна школа забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Зміст освіти на цьому ступені є єдиним для всіх учнів. У старшій школі навчання є

профільним. При формуванні змісту

допрофільної освіти та варіативної складової навчального плану було максимально враховано освітні потреби учнів і батьків, що впливають з результатів анкетування, опитування, моніторингу навченості та природних задатків здобувачів освіти. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах відповідного рівня. Загальна кількість годин на рік у кожному класі подана в таблиці:

Ступені ЗЗСО	Клас	Кількість годин на рік
Початкова школа	1 клас (НУШ)	700
	1 клас (Інтелект України)	805
	2 клас (НУШ)	770
	2 клас (Інтелект України)	875
	3 клас (НУШ)	805
	3 клас (Інтелект України)	910
	4 клас (НУШ)	805
	4 клас (Інтелект України)	910
Заклад освіти II ступеня	5 клас (НУШ)	980
	5 клас (Інтелект України)	1085
	6 клас (НУШ)	1190
	7 клас (НУШ)	1120
	7 клас (Інтелект України)	1260
	8 клас (НУШ)	
	8 клас (Інтелект України)	
	9 клас	1260
Заклад освіти III ступеня	10 клас	1330
	11 клас	1330

У 10 – 11 класах освітні галузі, що становлять інваріантну складову змісту середньої освіти, є обов’язковими і вивчаються на рівні державного стандарту на всіх профілях. Профільно вивчатимуться в 10-11 класах – іноземна філологія, поглиблене вивчення іноземної мови. Враховуючи кадрове, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення, запити учнів 10-11 класів – як вибірково-обов’язкові предмети здобувачі освіти вивчатимуть інформатику та технології. З метою врахування індивідуальних освітніх потреб та інтересів школярів,

діагностування прогалин у знаннях учнів, організації роботи зі здібними та обдарованими учнями, підготовкою учнів до НМТ виділено додаткові години з варіативної частини з наступних предметів: математики, української мови та історії України. Відповідно до навчального плану педагогічні працівники закладу самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань і здобуття освіти на рівні державних стандартів.

1.5. Особливості організації освітнього процесу

Враховуючи рекомендації щодо організації навчального року в умовах воєнного стану, заклад працює за п'ятиденним робочим тижнем. Навчальні заняття в закладі починаються о 8 год. 00 хв. До навчання офлайн приступлять учні 1 класів. Відповідно до Закону України «Про освіту» тривалість уроку в 1 класах становить 35 хвилин, у 5–11 класах – 40 хвилин. Тривалість перерв, під час яких не відбувається харчування школярів – 10 хв., під час яких учні харчуються – 15хв. Для учнів 2-4 класів та 6-11 класів навчання організоване онлайн на платформі «Моя школа». Безперервна тривалість навчальної діяльності з ТЗН упродовж онлайн-уроків відбуватиметься відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти :

- для учнів 2 – 4 класів, не більше 15 хвилин;
- для учнів 6 – 7 класів, не більше 20 хвилин;
- для учнів 8 – 9 класів, 20 – 25 хвилин.

При здвоєних навчальних заняттях для учнів 10 –11(12) класів не більше 25 –30 хвилин на першому навчальному занятті та не більше 15 – 20 хвилин на другому навчальному занятті.

Відповідно Закону України «Про освіту» навчальний рік розпочинається 1 вересня святом – День знань. Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

- перший семестр – з 01 вересня по 27 грудня 2025 року,
- другий семестр – з 13 січня по 30 травня 2026 року.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- осінні – з 28 жовтня по 03 листопада 2025 року;
- зимові – з 28 грудня 2023 року по 12 січня 2026 року;
- весняні – з 24 березня по 30 березня 2026 року;
- літні канікули- з дня закінчення навчального року до 31 серпня 2026 року.

Навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації у закладі загальної середньої освіти II і III ступенів. Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення визначаються відповідним наказом Міністерства освіти і науки України. Зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти здійснюється відповідно до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття

повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства

освіти і науки України від 16.04.2018 № 367.

Переведення учнів до наступного класу здійснюється відповідно до Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (із змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за №924/27369.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 зі змінами, внесеними наказами МОН України від 17.08.2012 № 921 та від 08.04.2016 № 401.

1.6. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

На рівні закладу розроблено систему показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє визначити, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний «продукт» діяльності закладу відповідає ідеальній моделі випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є:

кадрове забезпечення освітньої діяльності:

- підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років;
- атестація – 1 раз на 5 років;
- добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки;
- участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності:

- наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання – 2 рази на рік;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

- відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: кабінети, аудиторії, інформаційно-бібліотечний центр, їдальня, наявність Інтернету – 2 рази на рік;
- якість проведення навчальних занять:

- вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років;
 - тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей):

- вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років;

• різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям

оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета – на кожному уроці, тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року;

- результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробуваннях – протягом навчального року; моніторинг продовження навчання:

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» результатами навчання є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати. Результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством, зокрема у формі зовнішнього незалежного оцінювання (стаття 12 Закону України «Про освіту»). Державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти здійснюється з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу та/або якості освіти. Порядок, форми проведення і перелік навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація, визначає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (наказ МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження порядку проведення державної підсумкової атестації» зі змінами від 24.12.2021 Наказ МОН України № 1431).

Відповідно до статті 41 Закону України «Про освіту» система забезпечення якості освіти має на меті:

- гарантування якості освіти;
- формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою;
- постійне та послідовне підвищення якості освіти;
- допомогу закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості освіти.

Складовими системи забезпечення якості освіти є:

- система забезпечення якості в закладі (внутрішня система забезпечення якості освіти);
- система зовнішнього забезпечення якості освіти;
 - система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти в закладі поєднує:

- стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково педагогічної) діяльності педагогічних та науково педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього

процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості освіти може включати:

- інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема: стандартизацію; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм;
- інституційну акредитацію; громадську акредитацію закладів освіти;
- зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання;
- інституційний аудит;
- моніторинг якості освіти;
- атестацію педагогічних працівників;
- сертифікацію педагогічних працівників;
- громадський нагляд;
- інші інструменти, процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами України;

• визначені Законом України «Про освіту» і спеціальними законами органи і установи, що відповідають за забезпечення якості освіти, та спеціально уповноважені державою установи, що проводять зовнішнє незалежне оцінювання; незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти.

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу є:

- оновлення нормативно-методичної бази;
- забезпечення якості освіти та освітньої діяльності;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу закладу;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища закладу;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні (стаття 41 Закону України «Про освіту»).

Внутрішня система забезпечення якості освіти закладу функціонує відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти НВК гімназія №11, розробленої на основі положень Закону України «Про

освіту», «Про повну загальну середню освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти» зі змінами, внесеними

згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 493 від 06.07.2021.

1.7. Процеси розвитку, виховання і соціалізації в ЗЗСО

Виховання учнів у ЗЗСО здійснюється під час проведення уроків, у процесі позаурочної та позашкільної роботи. Цілі виховного процесу в ЗЗСО визначаються на основі принципів, закладених у Конституції та законах України, інших нормативно-правових актах. Весь освітній процес у закладі зорієнтований на учня, розвиток його талантів, виховання на цінностях, цінностях загальнолюдських, цінностях поваги до іншої людини, цінностях любові до власної країни. Це пронизує весь зміст освіти і весь процес навчання. Виховання позитивних рис характеру та чеснот здійснюється на основі наскрізного досвіду та змісту освіти. Роль окремих виховних моментів під час навчання за наскрізними темами різна і залежить від їх мети і змісту та від того, наскільки тісно той чи інший захід пов'язаний із конкретною наскрізною темою, життєвим досвідом учнів та їхніми інтересами. Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального та виховного середовища, а зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного розвитку учня.

Коротка характеристика

Екологічна безпека і сталий розвиток.

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.

Громадянська відповідальність. Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. У рамках розвитку соціальної і громадянської компетентності діє учнівське самоврядування, яке намагається втілити принципи і механізми функціонування суспільства в межах закладу. У подальшому учнівський та учительський колективи намагатимуться діяти так, щоб активна участь у житті гімназії викликала у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст – був націлений на формування порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.

Здоров'я і безпека. Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати

навколо себе безпечне життєве середовище. Звертатиметься увага на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Психологічна служба закладу разом із класними керівниками та класоводами завжди планує і розробляє заходи, спрямовані на вирішення проблем пов'язаних із адаптації та саморегуляції поведінки у діяльності та спілкуванні, використання вільного часу з урахуванням можливостей і потреб, формування та реалізації валеологічної культури у внутрішкільному житті.

Підприємливість і фінансова грамотність. Наскрізна лінія спрямована на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).

Необхідною умовою формування компетентностей є **діяльнісна спрямованість навчання та виховної діяльності**, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх у нові ситуації. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки

семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких на засіданнях клубів звітують про виконану роботу перед комісією, до складу якої увійдуть учні, батьки, вчителі. Можливо проводити заняття в малих групах (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Навчально-пізнавальні екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

1.8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Реалізація змісту освіти у закладі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом, що відповідає переліку навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I, II, III ступенів, затвердженого наказами МОН України.

ЧАСТИНА 2.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

2.1. Освітня програма для 1-4-х класів (НУШ)

Учні 1-А, 1-Б, 2-А, 2-Б, 3-А, та 4-А класів навчатимуться за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» та від 12.08.2022 р. «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» розробленої відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87.

Пояснювальна записка

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі. Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Освітню програму для 1-2 класів закладу освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природо відповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування

знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними

проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння:

- читання з розумінням,
- уміння висловлювати власну думку усно і письмово,
- критичне та системне мислення,
- творчість, ініціативність,
- здатність логічно обґрунтовувати позицію,
- вміння конструктивно керувати емоціями,
- оцінювати ризики, приймати рішення,
- розв'язувати проблеми,
- співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах кожного предмету зокрема.

У початковій школі здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні іноземної мови (англійської), інформатики (3-4 класи) відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 зі змінами – лист МОН України №1/9- 322 від 18.05.2018).

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-2 класів визначено відповідно до наказу Міністерства Освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272, загальний обсяг навчального навантаження учнів 3-4 класів визначено відповідно до наказу Міністерства Освіти і науки України від 08.10.2019 № 1273 за якими гранично допустиме тижневе навантаження становить: 1 клас – 23 год/тижд.; 2 клас – 25 год/тижд.; 3 клас – 26 год/тижд.; 4 клас – 26 год/тижд.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

✓ Мовно-літературна, зокрема: Рідномовна освіта (українська мова та література (МОВ)

✓ Іншомовна освіта (ІНО)

✓ Математична (МАО)

- ✓ Природнича (ПРО)
- ✓ Технологічна (ТЕО)
- ✓ Інформатична (ІФО)
- ✓ Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)
- ✓ Громадянська та історична (ГІО)
- ✓ Мистецька (МІО)
- ✓ Фізкультурна (ФІО)

Для кожної освітньої галузі визначено обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання. Освітньою програмою визначено очікувані результати навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературу, мови та літератури національних меншин і відводиться в 1-4 класах 7 год/тижд.

Здобувач освіти: взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, висловлює думки, почуття, ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово, в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови.

Метою іншомовної освіти (іноземної мови) є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти. відводиться в 1 класах-2 год, 2- 4 класи - 3 год/тижд.

Здобувач освіти: сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію; розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її; надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

Метою математичної освітньої галузі є формування математичної та інших ключових компетентностей; розвиток мислення, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір, відводиться в 1-2 класах 4 год/тижд, в 3-4 класах 5 год/тижд.

Здобувач освіти: досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів; моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач; критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач; застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

Метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічної та інших ключових компетентностей шляхом опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи

наукового світогляду і критичного мислення, становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки здобувачів освіти у навколишньому світі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку, відводиться в 1-4 класах 3 год/тижд.

Здобувач освіти: відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи; опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах; усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить у навколишньому світі; критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру.

Метою технологічної освітньої галузі є формування компетентностей в галузі техніки і технологій та інших ключових компетентностей, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження, відводиться в 1-4 класах год/тижд.

Здобувач освіти: втілює творчий задум у готовий виріб; дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує; ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ; практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

Метою інформаційної освітньої галузі є формування інформаційно комунікаційної компетентності та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві, відводиться в 3-4 класах 1 год/тижд.

Здобувач освіти: знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем; створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них; усвідомлено використовує інформаційні і комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології; усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності через особисту ідентифікацію, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, добробуту та сталого розвитку.

Здобувач освіти: дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність,

яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту; визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб; робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики; виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини, відводиться в 1-4 класах - 2 год/тижд.

Здобувач освіти: виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва; пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Метою фізкультурної освітньої галузі є формування соціальної та інших ключових компетентностей, стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, відводиться в 1-4 класах 3 год/тижд.

Здобувач освіти: регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях; добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості; керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої. Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей,

збереження здоров'я. Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в закладі освіти. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

2.2. Освітня програма для 1-4-х класів, які працюють за науково педагогічним проектом «Інтелект України»

Учні 1-В, 2-В, 3-Б, 4-Б класів навчатимуться за освітньою програмою початкової школи (далі – Програма) науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (далі – Проєкт) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688), Державного стандарту початкової освіти (лист від 06.08.2020 №01/01-23/929 «Щодо результатів експертизи освітньої програми», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної

політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12. 2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017 – 2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», від 13.07.2017 р. № 1021 «Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня», від 03.02.2021 р. №140 «Про внесення змін до наказу МОН України від 02.11.2016 р. №1319 «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України», від 08.10.2019 р. № 1272 «Про затвердження типових навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти» та від 08.10.2019 р. № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3 – 4 класів закладів загальної середньої освіти» та наказу МОН України «Про внесення змін до наказу МОН України від 02.11.2016 р. №1319» від 03.02.2021 р.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-4 класів визначено відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти (додаток 2 до Стандарту «Базовий навчальний план початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання»), за якими гранично допустиме тижневе навантаження становить: 1 клас – 20 год/тижд.; 2 клас – 22 год/тижд.; 3 клас – 23 год/тижд.; 4 клас – 23 год/тижд.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна освітня галузь (українська мова і література) – «Українська мова», «Я пізнаю світ», «Іноземна мова»;
- Математична освітня галузь – «Математика» і «Я пізнаю світ»;
- Природнича освітня галузь – «Я пізнаю світ»;
- Громадянська та історична освітня галузь;
- Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь;
- Мистецької освітня галузь – «Мистецтво» і «Я пізнаю світ»
- Інформатична освітня галузь – «Інформатика»;
- Фізкультурна – «Фізична культура» і «Я пізнаю світ».

Для кожної з наведених освітніх галузей відповідно до принципу наступності та перспективності окремих рівнів освіти визначено мету, завдання й загальні результати I циклу початкової освіти, що відображені в освітніх програмах відповідних освітніх галузей.

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова)

Пояснювальна записка

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти метою мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) у Проєкті визнано формування в учнів 1-4-х класів системи ключових компетентностей (комунікативної, громадянської, соціальної, культурної, навчання впродовж життя тощо), загальнопредметних (мовленнєвої, мовної, читацької тощо) і предметних (компетентностей у галузі фонетики, орфоепії, орфографії, лексикології, будови слова, морфології, синтаксису, стилістики, культури мовлення, теорії та історії літератури тощо) в органічній єдності всіх компонентів – цінностей і ставлень,

знань, умінь і навичок, досвіду діяльності, а також наскрізних умінь (читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичного та системного мислення, здатності логічно обґрунтовувати позицію, творчості, ініціативності, конструктивного керування емоціями, здатності співпрацювати з іншими людьми).

Згідно з Державним стандартом початкової освіти в результаті опанування змісту мовно-літературної освітньої галузі здобувач освіти:

1) взаємодіє з іншими усно, критично сприймає та використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

2) сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її; сприймає художній текст як засіб збагачення естетичного та емоційно-чуттєвого досвіду;

3) висловлює думки, почуття та ставлення, обґрунтовує їх, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі онлайн, дотримується норм літературної мови;

4) досліджує індивідуальне мовлення – своє та інших осіб, використовує це для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх. З метою реалізації цілей мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) та досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання виокремлено такі змістові лінії: «Взаємодію усно», «Читаю», «Взаємодію письмово», «Досліджую мовні та мовленнєві явища».

До провідних завдань змістової лінії «Взаємодію усно» належить формування в учнів усної комунікативної компетентності як органічної складової соціальної компетентності, а саме: цінностей, ставлень, знань, умінь, навичок і досвіду ефективного усного спілкування (слухання, монологічного та діалогічного мовлення).

Змістова лінія «Читаю» передбачає формування в учнів компетентності в галузі раціонального читання як інтегрованого особистісного утворення, що виявляється в розвитку мотивації до читацької діяльності, розумінні цінності читання в житті людини, наявності знань із теорії літератури і щодо особливостей читацької діяльності та шляхів підвищення її ефективності, здатності читати швидко з повним розумінням прочитаного та запам'ятовувати важливу інформацію, в умінні свідомо обирати тексти для

читання, переказувати їх, аналізувати та інтерпретувати як у логічному, так і в емоційно-чуттєвому контекстах, у спроможності до літературної та інших видів творчості з урахуванням ідей, ставлень, міркувань, емоцій, що викликані прочитаним.

Змістова лінія «Взаємодію письмово» спрямована на формування в учнів компетентності в галузі писемного мовлення, що виявляється в їхньому прагненні та здатності створювати письмові висловлення (зокрема, онлайн повідомлення) відповідно до норм літературної мови та з урахуванням їхньої мети, адресата, особливостей різних типів і жанрів, а також редагувати письмові тексти.

Змістова лінія «Досліджую мовні та мовленнєві явища» спрямована на формування в учнів прагнення та здатності вивчати мовлення як процес використання мови під час спілкування й удосконалювати власне мовлення, аналізуючи здобуту інформацію, а також досліджувати українську мову як засіб

людського спілкування і галузь наукового знання, використовуючи результати дослідження у власній мовленнєвій діяльності.

Змістові лінії реалізуються через навчальний предмет «Українська мова» (1-4 класи – 6 год/тижд.) На уроках української мови і навчального предмета «Я пізнаю світ» реалізуються інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, STEM-освіти, раціонального читання, повного засвоєння навчальних одиниць.

Математична освітня галузь

Пояснювальна записка

Домінантою змін у системі початкової освіти України є її модернізація на засадах компетентнісного підходу. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24.07.2019 р. № 688) метою математичної початкової освіти в Проєкті визнано формування в учнів математичної компетентності як ключової в єдності взаємопов'язаних компонентів (знань, умінь і навичок, цінностей і ставлень), інших ключових компетентностей і наскрізних умінь; розвиток математичних здібностей, логічного мислення, креативності, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір і використовувати здобуті знання в повсякденному житті.

Згідно з Державним стандартом початкової освіти в результаті опанування змістом математичної освітньої галузі здобувач освіти:

- 1) досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- 2) моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач;
- 3) критично оцінює дані, процес та результат розв'язування навчальних і практичних задач;
- 4) застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

З метою реалізації цілей математичної освітньої галузі та досягнення здобувачами освіти загальних результатів навчання виокремлено такі змістові лінії: «Математика навколо мене», «Вивчаю математичні процеси та явища», «Критично оцінюю дані та власну математичну діяльність», «Досліджую навколишній світ засобами математики».

Згідно з Державним стандартом початкової освіти провідними цілями змістової лінії «Математика навколо мене» визнано: формування в учнів 1-4-х класів стійкого інтересу до математики, уявлення про математику як частину загальнолюдської культури, як метод пізнання навколишнього світу, розуміння значущості математики для подальшого суспільного прогресу; створення умов для формування логічного й абстрактного мислення дітей, забезпечення їхнього інтелектуального розвитку. Досягнення цих цілей виявляється, зокрема, у здатності дітей розпізнавати серед ситуацій зі свого життя ті, які потребують перелічування об'єктів, вимірювання величин, обчислення; аналізувати

проблемні ситуації зі свого життя; визначати групу пов'язаних між собою величин для розв'язування повсякденних проблем математичного змісту; прогнозувати результат виконання арифметичних дій.

Основною метою змістової лінії «Вивчаю математичні процеси та явища» відповідно до Державного стандарту початкової освіти визнано міцне і свідоме опанування учнями системи математичних знань, умінь і навичок, необхідних для продовження математичної освіти в основній школі та вивчення суміжних дисциплін. Показниками досягнення цієї мети є сформована у випускників 4-го класу здатність перетворювати отриману інформацію на схему, таблицю, схематичний рисунок; обирати послідовність дій для розв'язування проблемної ситуації та числові дані, необхідні й достатні для відповіді на конкретне запитання; визначати дію/дії для розв'язування проблемної ситуації та виконувати її/їх.

Змістова лінія «Критично оцінюю дані та власну математичну діяльність» передбачає формування в учнів 1-4-х класів критичного й логічного мислення, що виявляється у сформованості у випускників 4-го класу здатності визначати, чи достатньо даних для розв'язування проблемної ситуації; з'ясовувати, чи існує інший шлях розв'язування проблемної ситуації; перевіряти правильність результату арифметичної дії; знаходити помилки та виправляти їх.

Реалізація ключової мети змістової лінії «Досліджую навколишній світ засобами математики» – створення умов для розвитку математичних здібностей учнів – вимагає розв'язування таких взаємопов'язаних завдань, визначених Державним стандартом початкової освіти: формування в дітей здатності визначати істотні, спільні й відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; порівнювати, об'єднувати їх у групу і розподіляти на групи за спільною ознакою; лічити об'єкти, позначати числом результат лічби; порівнювати числа та впорядковувати їх; конструювати площинні та об'ємні фігури з підручного матеріалу, створювати макети реальних та уявних об'єктів; вимірювати величини за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів.

Змістові лінії реалізуються через навчальний предмет «Математика» (1 клас – 3 год/тижд.; 2-4 класи – 4 год/тижд.) та інтегрований курс «Я пізнаю світ», у якому на математичну освітню галузь у 1-4 класах відведено 1 год/тижд. На уроках математики та навчального предмета «Я пізнаю світ» реалізуються інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, STEM-освіти, раціонального читання, повного засвоєння навчальних одиниць, збагачення освітнього процесу.

Природнича освітня галузь

Пояснювальна записка

Реалізація компетентнісної моделі початкової освіти в Проєкті на засадах STEM-освіти як аксіологічного імперативу розвитку національних освітніх систем у світі вимагає суттєвого осучаснення змісту природничої освітньої галузі, удосконалення методів, форм і засобів навчання здобувачів освіти. Відповідно до Державного стандарту початкової освіти метою природничої освітньої галузі в початковій школі Проєкту визнано формування компетентностей у галузі природничих наук, техніки й технологій, екологічної та інших ключових

компетентностей на основі опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою; формування основ наукового світогляду й критичного мислення; становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки учнів у навколишньому світі завдяки усвідомленню ними принципів сталого розвитку.

Згідно з Державним стандартом початкової освіти в результаті опанування змістом природничої освітньої галузі здобувач освіти:

1) відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає, експериментує й моделює, виявляє допитливість і отримує радість від пізнання природи;

2) опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, що отримана з доступних джерел, і подає її в різних формах;

3) усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, значення відповідальної діяльності в природі;

4) критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язання проблем природничого характеру. З метою реалізації цілей природничої освітньої галузі та досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання виокремлено такі змістові лінії: «Я – дослідник», «Я у світі», «Я – винахідник». Змістові лінії «Я – дослідник» і «Я – винахідник» спрямовані на реалізацію одного з основних завдань STEM-освіти – формування в учнів дослідницької компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій як єдності концептуальної (розуміння природничо-наукових і математичних концепцій, операцій та відношень), стратегічної (здатність формулювати й розв'язувати наукові, технічні та технологічні проблеми), когнітивної (здатність логічно мислити, пояснювати, аргументувати, а також здатність до рефлексії), операційної (здатність охайно та гнучко виконувати операції), аксіологічної (здатність розглядати об'єкт як корисний одночасно зі спроможністю вірити у власну ефективність).

Робота з формування в учнів дослідницької та винахідницької компетентностей розпочинається з 1-го класу й спрямовується на забезпечення здатності здобувачів освіти формулювати запитання наукового характеру та інженерні завдання; створювати й використовувати моделі; планувати й проводити дослідження; аналізувати й інтерпретувати дані; використовувати математичний апарат; конструювати наукові пояснення та проєктувати інженерні рішення; будувати аргументи на основі фактів; отримувати, оцінювати й коректно інтерпретувати інформацію.

Визначаючи цілі, зміст, методи, форми й засоби змістової лінії «Я у світі», ми враховували те, що характерною особливістю STEM-освіти є фундаменталізація освіти, що виявляється в поглибленому вивченні учнями предметів природничоматематичного циклу, починаючи з 1-го класу, та формуванні в них знань про такі узагальнювальні (наскрізні) поняття, як закономірності, масштаб, пропорційність, величини, системи, моделі систем, матерія, енергія, структура і функції, стабільність і змінність тощо.

Змістові лінії реалізуються в повному обсязі через інтегрований навчальний

предмет «Я пізнаю світ», у якому на природничу, технологічну, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську й історичну освітні галузі як взаємопов'язані складові цілісної картини світу відводиться в 1-4 класах 8 год/тижд.

Іншомовна освітня галузь Іноземна мова.

Пояснювальна записка

Головна мета навчання іноземної мови в початковій школі полягає у формуванні в учнів комунікативної компетенції, що забезпечується лінгвістичним, мовленнєвим і соціокультурним досвідом, узгодженим з віковими можливостями учнів початкових класів. Початковий етап навчання іноземної мови у сучасному закладі загальної середньої освіти надзвичайно важливий, оскільки в цей період закладаються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетенції, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення. Тут відбувається становлення засад для формування іншомовних фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок, а також умінь сприймати на слух, говорити, читати й писати в межах визначених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Зміст навчання іноземної мови в початковій школі добирається відповідно до психофізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку. У початковій школі важливо зацікавити учнів вивченням іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, умотивувати необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування. Завдання іноземних мов у реалізації мети початкової освіти. Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні досягають рівня PreA1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Змістові лінії реалізуються через навчальний предмет «Іноземна мова» (1 клас – 2 год/тижд.; 2-4 класи – 3 год/тижд.)

Завдання полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати й розуміти автентичні тексти різних жанрів та видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови

дефіциту наявних мовних засобів;

- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

Функції іноземних мов у реалізації мети початкової освіти У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя в мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- здобуття знань про культуру, історію, реалії та традиції країн виучуваної мови;
- залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу – носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві;
- емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей;
- готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потреби подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови» у початковій школі.

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у закладах загальної середньої освіти на основі ключових компетентностей як результату навчання

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
----------	---------------------------	------------

1	Спілкування державною	Уміння: • використовувати українознавчий компонент у всіх видах мовленнєвої діяльності; • засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції. Ставлення: • гордість за Україну, її мову та культуру; • розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; • готовність до міжкультурного діалогу.
2	Спілкування іноземними мовами	Реалізується через предметні компетентності.
3	Математична компетентність	Уміння: • розв'язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект Ставлення: • готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних і навчальних проблем.
4	Основні компетентності природничих наук і технологіях	Уміння: • описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. Ставлення: • інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: • вивчати іноземну мову використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; • створювати інформаційні об'єкти іноземними мовами; • спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; • застосовувати ІКТ відповідно до поставлених завдань. Ставлення: • готовність дотримуватись мережевого етикету.
6	Уміння вчитися упродовж життя	Уміння: • самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; • організовувати свій час і навчальний простір; • оцінювати власні навчальні досягнення. Ставлення: • впевненість у спілкуванні іноземною мовою; • подолання власних мовних бар'єрів; • наполегливість; • внутрішня мотивація та впевненість в успіху.

7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: • ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої ситуації. Ставлення: • дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих ситуацій; • комунікабельність та ініціативність; • креативність.
8	Соціальна та громадянська компетентності	Уміння: • формулювати власну позицію; • співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою. Ставлення: • толерантність у спілкуванні з іншими.
9	Обізнаність та самовираження сфері культури	Уміння: • висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження. Ставлення: • усвідомлення цінності культури для людини і суспільства; • повага до багатства і розмаїття культур.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: • пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. Ставлення: • сприймання природи як цілісної системи; • готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища; • відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами всіх навчальних предметів і є метапредметними.

Виокремлення в навчальних програмах таких інтегрованих змістових ліній, як «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння з різних предметів у реальних життєвих ситуаціях.

Інтегровані змістові лінії реалізуються під час вивчення іноземної мови в школах із поглибленим вивченням та в закладах загальної середньої освіти. Діяльність та уміння із змістових ліній добираються

відповідно до комунікативної потреби, тематики ситуативного спілкування, віку та рівня підготовленості учнів. Інтегровані змістові лінії та орієнтовні способи їх реалізації у початковій школі Змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» спрямована на формування основ соціальної активності,

відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства.

Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- сприймання природи як цілісної системи;
- взаємозв'язок людини й навколишнього середовища;
- готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням

навколишнього середовища.

Реалізація змістової лінії «Громадянська відповідальність» сприяє формуванню основ відповідального ставлення до громади і суспільства. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- усвідомлення дитиною власних прав і обов'язків;
- формування толерантного ставлення до інших;
- уміння співпрацювати та ухвалювати спільні рішення.

Реалізація змістової лінії «Здоров'я і безпека» сприяє формуванню безпечного життєвого середовища та основ здорового способу життя. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- розуміння правил безпечної поведінки;
- усвідомлення впливу шкідливих звичок на здоров'я людини;
- дотримання здорового способу життя.

Змістова лінія «Підприємливість та фінансова грамотність» спрямована на розуміння практичних аспектів фінансових питань. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на:

- усвідомлення власних фінансових потреб;
- продукування ідей та їх реалізацію;
- уміння визначати пріоритети та планувати дії.

Технологічна освітня галузь Дизайн і технології

Пояснювальна записка

Зміст технологічної освітньої галузі реалізовується через інтегрований курс «Дизайн і технології». Метою навчання дизайну і технологій є розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та проєктно-технологічної компетентностей,

необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- формування допитливості, цілісного уявлення про матеріальне і нематеріальне виробництво;
- виховання естетично-ціннісного ставлення до традицій українського народу в праці, декоративно-ужитковому мистецтві;
- набуття досвіду поетапного створення корисних і естетичних виробів у партнерській взаємодії: від задуму до його втілення в матеріалах;
- вироблення навичок раціонального використання матеріалів, безпечного застосування традиційних та сучасних технологій;
- формування культури праці, прагнення удосконалювати процес і результати

проектно-технологічної діяльності, свій життєвий простір. Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими змістовими лініями: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Змістова лінія «Інформаційно-комунікаційне середовище» охоплює вивчення питань гармонійного поєднання функціональності та естетичності у виробках; пошук та опрацювання тематичної інформації у взаємодії з іншими; дослідження природних, штучних і синтетичних матеріалів; розрізнення та читання графічних зображень; конструювання виробів з готових деталей.

Змістова лінія «Середовище проектування» спрямована на реалізацію творчого потенціалу учнів, створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; проектування – моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їхніми властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу.

Змістова лінія «Середовище техніки і технологій» передбачає формування навичок організації робочого місця, безпечної праці з ручними інструментами та пристосуваннями; поетапне виготовлення виробів з використанням традиційних та сучасних технологій; раціональне використання матеріалів.

Змістова лінія «Середовище соціалізації» спрямована на формування здатності оцінювати та презентувати результати проектно-технологічної діяльності, обговорювати їх з іншими; ефективно використовувати створені вироби; долучатися до благочинної діяльності; виконувати трудові дії в побуті для самообслуговування та якісного облаштування життєвого простору.

Навчальний матеріал вибудовується навколо актуальних освітніх тем, розв'язання життєвих проблем, встановлення взаємозв'язків з іншими освітніми галузями. Розподіл навчальних годин за темами, добір об'єктів праці вчитель визначає самостійно, враховуючи умови навчання та педагогічну доцільність. Обов'язковою умовою проведення занять є виготовлення корисного й естетичного виробу – індивідуально, у парі або групі, оцінювання і презентація результатів навчання. Увага акцентується на організації робочого місця, правилах внутрішнього розпорядку, безпеки праці та санітарних норм.

Інформатична освітня галузь Інформатика.

Пояснювальна записка

Метою навчання інформатики є різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної та інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: формування в учнів уявлення про роль інформаційно-комунікаційних технологій у житті людини; формування вмінь описувати об'єкти реальної та віртуальної дійсності різноманітними засобами подання інформації; формування початкових навичок інформаційної діяльності, зокрема вмінь опрацьовувати текстову та графічну інформацію; формування в дітей початкового досвіду використання комп'ютерної техніки для розв'язування навчальних, творчих і практичних задач; розвиток логічного, алгоритмічного, творчого та об'єктно орієнтованого

мислення учнів.

За результатами формування предметної компетентності випускники початкової школи повинні використовувати початкові знання, уміння та навички для: - доступу до інформації (знання про те, де шукати і як отримувати інформацію); - опрацювання інформації; - перетворення інформації з однієї форми в іншу; - створення інформаційних моделей; - оцінки інформації за її властивостями. Програма побудована лінійно-концентрично (з горизонтальним поглибленням):

Змістова лінія «Інформація. Дії з інформацією» базується на розумінні дитиною поняття «інформація». Здобувачі освіти мають уміти наводити приклади інформації, властивостей інформації, форм подання та дій з інформацією з повсякденного застосування, ефективно використовувати інформацію. Поняття інформації, її властивостей, форм подання та використання в навчальному процесі розширюється і доповнюється на кожному етапі навчання. Таким чином забезпечується поступове нарощування

складності матеріалу, його актуалізація, повторення, закріплення, що сприяє формуванню ключових та предметної компетентностей і способів діяльності на вищому рівні узагальнення.

Змістова лінія «Комп'ютерні пристрої для здійснення дій з інформацією» передбачає формування уявлення про те, що людина в житті постійно зустрічається з інформацією, працює з нею та може використовувати при цьому сучасні засоби ІТ з умінням захистити свій інформаційний простір. Для практичних робіт використовуються програми (онлайн середовища інтернету, додатки для мобільних пристроїв).

У ході реалізації змістової лінії «Об'єкт. Властивості об'єкта» розглядаються поняття об'єкта, властивостей об'єктів і значень цих властивостей. Діти мають наводити із власного життя приклади різних об'єктів, їхніх властивостей і значень цих властивостей, упорядковувати та групувати об'єкти на основі значень властивостей, мати уявлення про вплив значень властивостей об'єктів на подальше їх використання та опрацювання. Учаться будувати складні об'єкти із запропонованих частин, зокрема самостійно доповнюючи з відсутніх компонентів, представляти інформацію про них різними способами – у вигляді чисел, тексту, зображень, схем, таблиць, презентацій; змінювати значення властивостей текстових та графічних об'єктів; досліджувати об'єкти за допомогою створених моделей. Об'єктний підхід має пронизувати навчання теоретичного та практичного матеріалу всіх змістових ліній курсу.

Змістова лінія «Створення інформаційних моделей. Змінення готових. Використання» забезпечує розвиток навичок створення інформаційної моделі в різних програмних середовищах, зокрема в табличній формі; початкових навичок використання різноманітних засобів інформаційних технологій для вирішення навчальних завдань; сприймати та представляти інформацію у вигляді тексту: читати та змінювати тексти, визначати ключові слова в тексті, створювати та опрацьовувати текст; сприймати різноманітність графічних даних; створювати власні зображення у вигляді малюнків та творчо опрацьовувати готові зображення; презентувати інформацію у вигляді слайдів.

Змістова лінія «Алгоритми» спрямована на розвиток розуміння поняття виконавця, його середовища, команди, системи команд виконавця алгоритму, основних алгоритмічних структур, зокрема слідування, розгалуження та повторення; умінь виконувати готові алгоритми, а також складати прості алгоритми для виконавців, які працюють у певному зрозумілому для відповідної вікової категорії середовищі, використовуючи просту систему їхніх команд; навичок шукати помилки в послідовності команд, аналізувати зміст завдань на складання алгоритму для виконавців; уміння розв'язувати

задачі з повсякденного життя, застосовуючи алгоритмічний підхід: уміння планувати послідовність дій для досягнення мети, передбачати можливі наслідки.

Оцінювання якості підготовки здобувачів освіти з предмета здійснюється в таких аспектах:

- 1) рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) здатність до застосування вивченого матеріалу в практичній діяльності;
- 3) свідоме та відповідальне ставлення до етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;
- 4) уміння співпрацювати;
- 5) використання матеріалу із повсякденного життя, навчальних предметів;
- 6) свідоме знання правил безпечної праці.

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі в навчальному предметі «Я пізнаю світ».

Пояснювальна записка

Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; у межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, у процесі проєктної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язування учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Метою навчальної програми є особистісний розвиток учнів початкових класів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язування таких завдань: - формування дослідницьких умінь, опанування доступних способів пізнання себе, предметів і явищ природи і суспільного життя (спостереження, обстеження, дослід, практична робота, вимірювання, систематизація, класифікація, установлення логічної та часової послідовності подій, критична оцінка побаченого (почутого), установлення зв'язків і залежностей у природі і суспільстві, між станом довкілля і діяльністю людини, впливу поведінки на здоров'я та безпеку, залежності результату від докладених зусиль, аналіз наслідків ризикованої поведінки);

- виховання активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної

належності себе і своєї родини до України, інтересу до пізнання історії та природи свого краю і країни; пошани до символів держави, ініціативної поведінки у громадських акціях, у відзначенні пам'ятних дат і подій; – розвиток толерантності у соціальній комунікації, ціннісного ставлення до природи та її пізнання, до приватного життя інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві, інші соціальні навички щодо взаємодії і співпраці в різних видах діяльності;

- створення умов для самовираження учнів у різних видах діяльності, становлення екологічно грамотної та соціально адаптованої особистості. Типова навчальна програма дає змогу вчителю самостійно обирати й формувати інтегрований та автономний спосіб подання змісту із освітніх галузей Стандарту, добирати дидактичний інструментарій, орієнтуючись на індивідуальні пізнавальні запити і можливості учнів (рівень навченості, актуальні стани потреб, мотивів, цілей, сенсорного та емоційно-вольового розвитку). Особливого значення у дидактико-методичній організації навчання надається його зв'язку з життям, з практикою застосування здобутих уявлень, знань, навичок поведінки в життєвих ситуаціях. Обмеженість відповідного досвіду учнів потребує постійного залучення й аналізу їхніх вражень, чуттєвої опори на результати дослідження об'єктів і явищ навколишнього світу.

Педагогічна стратегія, яка спиралась на наслідувальні механізми у розвитку пізнавальних процесів учнів початкових класів і передбачала пріоритетне використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, збагачується полісенсорним підходом, що зумовлює дослідницьку поведінку учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів і явищ природного і соціального оточення, спрямовується у сферу пошукової діяльності.

На основі Типової програми вчитель може створювати різні варіанти інтегрованої програми за таким алгоритмом:

- визначення цілей навчання;
- створення картки понять з інших предметів (асоціативної павутинки, курсів, галузей, які допоможуть досягти цілей);
- структурування програми за темами;
- вибір діяльності учнів, яка забезпечить інтегроване навчання;
- розроблення показників досягнення очікуваних результатів.

Можливі засоби інтеграції в процесі реалізації програми «Я пізнаю світ» передбачають включення учнів у практику виконання різноманітних завдань дослідницького характеру, як-от:

- дослідження-розпізнавання (Що це? Яке воно? Обстеження за допомогою органів чуття, опис, порівняння з іншими предметами, явищами; спільне – відмінне, до якого цілого воно належить);
- дослідження-спостереження (Як воно діє? Що з ним відбувається? Для чого призначене?);
- дослідження-пошук (запитування, передбачення, установлення часової і логічної послідовності явищ, подій; установлення причинно наслідкових зв'язків (Чому? Яким чином? Від чого залежить? З чим пов'язано?), догадка, висновок, узагальнення).

Мистецька освітня галузь Мистецтво.

Пояснювальна записка

Метою навчання мистецтва в школі є всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- розвиток почуттєвої сфери учнів, набуття ними досвіду емоційноестетичних переживань;
- пробудження інтересу до пізнання творів різних видів мистецтва; виховання гордості за здобутки рідного мистецтва й поваги до творчості інших етносів та народів;
- формування умінь художнього сприймання, аналізу художньої мови та оцінювання творів мистецтва відповідно до вікових можливостей з використанням мистецької термінології;
- оволодіння способами художньо-творчої діяльності в різних видах мистецтва, комунікації з іншими в художній творчості;
- формування елементарних умінь застосовувати цифрові технології у мистецькій творчості й презентувати здобутки;
- розвиток мистецьких здібностей, здатності самовираження й керування власними емоційними станами через мистецтво та різні види художньої творчості;
- формування здатності встановлювати асоціації між видами мистецтва; між мистецтвом і явищами довкілля;
- досягнення усвідомлення значення мистецтва в житті людини; • виховання культури глядача-слухача;
- формування здатності об'єктивно оцінювати творчі здобутки свої та інших.

Реалізація поставленої мети і завдань здійснюється за змістовими лініями: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Змістова лінія «Художньо-творча діяльність» націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне опанування основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля.

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» спрямована на пізнання цінностей, що відображають твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво,

виявляючи до нього емоційно-ціннісне ставлення.

Реалізація змістової лінії «Комунікація через мистецтво» націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких досягнень і можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво в середовищі, зокрема в різних культурномистецьких заходах, обговореннях тощо, а також формування уявлень про можливість і способи регулювати свій емоційний стан завдяки мистецтву.

Опанування учнями мистецтва в початковій школі ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, ігрового та інтегративного підходів. Мистецтво сприяє формуванню ключових компетентностей, зокрема, у процесі:

- усного висловлювання своїх вражень від мистецтва (за допомогою
 - коментування дорослого) й оцінювання власної художньо-творчої діяльності (вільне володіння державною мовою/здатність спілкуватися рідною);
 - визначення пропорцій, метра, запису ритму тощо) (математична
 - компетентність);
 - спостереження, дослідження й відтворення довкілля та явищ природи
 - засобами мистецтва (компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічна компетентність);
 - самостійного (чи за допомогою дорослого) використання інформаційних
 - технологій для отримання мистецької інформації, художнього творення (інформаційно-комунікаційна компетентність);
 - формування уміння визначати власні художні інтереси, досягнення й потреби; прагнення доцільно використовувати свій час для пізнання, сприймання, творення мистецтва (навчання впродовж життя);
 - співпраці з іншими, зокрема участі в мистецьких заходах, прикрашенні
 - середовища для друзів, сусідів; прояву відповідальності за особистий і колективний результати; використання мистецтва для отримання задоволення (впливу на власний емоційний стан) (громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей);
 - опанування народних традицій, мистецтва рідного краю; толерантного ставлення до мистецтва різних народів (культурна компетентність);
 - проявів творчої ініціативи та намагання її реалізовувати, зокрема через утілення в практичній художньо-творчій діяльності (індивідуальній і колективній); презентації результатів власних мистецьких досягнень (підприємливість та фінансова грамотність);
 - виявлення бажання впроваджувати нові ідеї (інноваційність). Культурна компетентність як стрижнева для мистецької освітньої галузі є інтегральною стосовно інших ключових компетентностей. Мистецька освітня галузь може реалізовуватися через інтегровані курси або предмети вивчення за окремими видами мистецтва (наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо) за умови реалізації впродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів

галузі.

Фізкультурна освітня галузь Фізична культура.

Пояснювальна записка

Метою навчання фізичної культури є всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять і виховання фізично загартованих та патріотично налаштованих громадян України.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань: - виховання в молодших школярів розуміння значущості занять фізичними вправами, спортивними іграми як важливого засобу зміцнення здоров'я, отримання задоволення, гартування тіла та характеру, самовираження, соціальної взаємодії у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності;

- формування в учнів здатності володіння різними способами рухової діяльності, виконання фізичних вправ; уміння грати в рухливі та спортивні ігри за спрощеними правилами;

- розвиток у молодших школярів здатності встановлювати - причиннонаслідкові зв'язки позитивних та негативних чинників щодо стану свого здоров'я та фізичного розвитку;

- використовувати різні способи пошуку корисної інформації у довідникових джерелах, у тому числі за допомогою інформаційно комунікативних технологій і критичного мислення;

- формування в учнів здатності творчо застосовувати набутий досвід з фізичної культури, використовувати сили природи для зміцнення здоров'я та фізичного вдосконалення;

- розвиток у молодших школярів здатності застосовувати навички самоконтролю і самооцінювання власного фізичного стану, дотримуватися санітарно-гігієнічних правил та безпечної поведінки в процесі фізкультурнооздоровчої діяльності;

- розвиток в учнів здатності спілкуватися і взаємодіяти з дорослими й однолітками, співпрацювати та досягати спільних командних цілей у процесі спортивно-ігрової діяльності, використовувати термінологічний апарат з фізичної культури рідною мовою під час фізкультурно-оздоровчої діяльності; виховання в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до занять фізичною культурою та спортом, здатності добирати фізичні вправи для розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних можливостей, бажання керуватися правилами безпечної і чесної гри, уміння боротися, вигравати і програвати; формування зацікавленості досягненнями українських спортсменів на Олімпійських іграх та інших спортивних змаганнях.

Зазначена мета і завдання реалізуються за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Змістова лінія «Рухова діяльність» передбачає формування в молодших школярів уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, способів рухової та ігрової діяльності, спрямованих на фізичний розвиток,

зміцнення здоров'я та формування в молодших школярів умінь і навичок володіння різними способами рухової діяльності; здатності виконання вправ основної гімнастики, організовуючих вправ, елементів акробатики, вправ корегувальної спрямованості та тих, що пов'язані з незвичним положенням тіла у просторі, ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазінням і перелізанням, стрибками; навичок володіння м'ячем; розвиток фізичних якостей; формування правильної постави й профілактику плоскостопості.

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність» передбачає виховання в молодших школярів ініціативності, активності та відповідальності у процесі рухливих і спортивних ігор за спрощеними правилами; забезпечення усвідомлення важливості співпраці під час ігрових ситуацій; формування уміння боротися, здобувати чесну перемогу та з гідністю сприймати поразку, контролювати свої емоції, організовувати свій час і мобілізувати ресурси, оцінювати власні можливості в процесі ігрової та змагальної діяльності, виконувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідати за власні рішення користуватися своїми перевагами і визнавати недоліки в тактичних діях у різних видах спорту, планувати та реалізувати спортивні проекти (турніри, змагання тощо); формування в молодших школярів умінь і навичок виконання естафет.

Очікувані результати навчання випускників проєктних класів у повному обсязі реалізують вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Вони презентовані в освітніх програмах відповідних освітніх галузей, а встановлення ступеня їх досягнення учнями проєктних класів здійснюється відповідно до Державного стандарту початкової освіти за допомогою формувального оцінювання, що має на меті:

- супроводжувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо
- корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих результатів;
- запобігати побоюванням помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях;
- виховувати ціннісні якості особистості.

Упродовж навчання в початковій школі учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії та самооцінювання, що сприяє стимулюванню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин і корекції в знаннях, вміннях, навичках.

Організація освітнього процесу Проєктні класи працюють за освітніми програмами науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», використовуючи авторські навчально-методичні комплекти (навчальна програма, методичні рекомендації для вчителя, посібники, зошити з друкованою основою,

мультимедійні засоби навчання тощо), що реалізують освітні завдання Проєкту відповідно до вікових можливостей дітей молодшого шкільного віку, мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України та видаються позабюджетним коштом.

В освітньому процесі проєктних класів реалізуються:

- інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення, - зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах; технології навчання в грі; метод проєктів; тренінги (соціально психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання), що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів успішної та щасливої життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самотійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

- технологія STEM-освіти як провідного тренду модернізації; - національних освітніх систем високорозвинених країн, метою якої є підготовка фахівців у галузі converging NBIC-технологій;

- технологія раціонального читання, метою якої є формування в учнів

- таких наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12), як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час;

- технологія повного засвоєння навчальних одиниць, що ґрунтується на

- методиці повного засвоєння знань, умінь і навичок у когнітивній, чуттєвій і психомоторній сферах Дж. Керролла і Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій П. Гальперіна, методі інтервального повторення Г. Еббінгауза;

- технологія збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній - моделі збагачення Дж. Рензуллі (School wide Enrichment Triad Model). Відповідно до цієї моделі в Проєкті передбачено систему заходів, що спрямовані на формування в учнів дослідницької компетентності в єдності всіх її компонентів, створення умов для розвитку в учнів особистісних якостей (креативності, цілеспрямованості, наполегливості, відданості справі, впевненості у власних силах тощо), пізнавальних процесів та уваги, здатності до ефективної навчально-пізнавальної діяльності, опанування учнями на теоретичному й практичному рівнях теорії розв'язання винахідницьких задач. У зв'язку зі спрямованістю науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» на реалізацію основних положень STEM-освіти, інтеграції української освіти в європейський і світовий освітній простір доцільним виявляється виділення годин варіативної складової на мовно-літературну освітню галузь (іноземна мова).

З метою посилення індивідуальної роботи з учнями відповідно до «Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, поділ класів на групи здійснюється під час вивчення української мови, англійської мови, інформатики.

Реалізація в закладі завдань освітньої галузі «Мистецтво» згідно інваріантної

складової робочого навчального плану проходить шляхом вивчення навчального предмета «Образотворче мистецтво» 1 година на тиждень (для учнів 1-4 класів).

Із варіативної складової виділено 1 годину для групових та індивідуальних занять.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; - якість проведення уроків, заходів;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти: - оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок, інших складових компетентностей, розроблення рекомендацій щодо їх поліпшення

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Усі підручники, що використовуються в освітньому процесі мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України.

2.3. Моніторинг якості освітнього процесу в початковій школі.

Вступ. Модель моніторингу якості освіти у нашому закладі освіти визначає єдину систему здійснення внутрішкільного моніторингу, що включає збір, збереження (формування бази даних), опрацювання (аналіз і оцінка) та розповсюдження інформації про якість освіти в ньому, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки і основних тенденцій його розвитку, розробку науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо покращення ефективності діяльності школи.

Створення моделі зумовлено необхідністю вироблення та погодження єдиних підходів до здійснення внутрішнього моніторингу у закладі освіти, для виявлення результативності навчання учнів, забезпечення систематичного відслідковування динаміки змін в організації освітнього процесу, розвитку навичок самоаналізу та саморегулювання організаційної роботи у різних ділянках освітнього середовища школи з метою покращення ефективності управління закладом освіти.

Мета і завдання. Дослідження є комплексним і спрямоване на безперервне відстеження умов, процесу й результатів освітньої діяльності закладу, у ході якого – фіксацію якісних чинників розвитку за етапами (початок навчального року – процес навчання – кінець навчального року).

Аналіз забезпеченої в закладі освіти освітньої діяльності здійснюється з урахуванням таких **критеріїв** або **об'єктів внутрішкільного моніторингу** (за етапами здійснення діагностичних зрізів):

- готовність учнів до навчання та психологічна комфортність суб'єктів освітнього процесу (умови – процес);

- рівень професійної готовності педагогів до реалізації освітніх завдань (умови – процес – результат);
- рівень навчальних досягнень учнів у початковій підготовці (умови – процес – результат або умови – результат);
- інтелектуально-творчий розвиток і досягнення учнів (умови – результат).

Суб'єкти внутрішнього моніторингу: педагогічний колектив, адміністрація, учні, батьки.

Мета спостереження – охарактеризувати якісний рівень організації освітньої діяльності в закладі освіти, спрямований на особистісний інтелектуально-творчий розвиток молодших школярів та забезпечення їхніх освітніх запитів, а також виявити чинники, що на нього впливають.

Відповідно до визначеної мети та критеріїв якості, **основними завданнями** моніторингового дослідження є:

1. здійснити діагностичний аналіз рівня навчальної мотивації та інтелектуально-освітніх потреб учнів початкової школи, що дозволяють спрогнозувати їхні освітні запити та охарактеризувати міру готовності до освітньої діяльності;
2. визначити психолого-педагогічні особливості та характер взаємовідносин суб'єктів освітнього процесу з метою впливу на якість навчальних результатів учнів;
3. дати характеристику професійної готовності педагогів колективу до вирішення інноваційних освітніх завдань, зосереджуючи увагу насамперед на таких якостях, як: ініціативність, професійна активність, здатність до самоосвіти, інформаційно-комунікативна компетентність, творчість з метою виявлення впливу професійного рівня педагога на творчі навчальні досягнення учнів;
4. проаналізувати стан реалізованості освітньо-виховних завдань, що є в основі програми виховної роботи навчального закладу, а також чинники, що впливають на якість результатів.

Організація моніторингу

1. Створення **Програми моніторингових досліджень** в навчальному закладі, що визначає цілі, завдання, напрями, об'єкти та періодичність досліджень, необхідних для реалізації стратегії розвитку закладу освіти, виконання школою погоджених шкільною спільнотою завдань щодо покращення якості освітніх послуг.

Програма моніторингових досліджень складається на той самий термін, що й інші ухвалені у закладі освіти документи стратегічного планування.

2. Розробка **проєкту внутрішнього моніторингу** конкретної ділянки освітнього середовища, передбачених Програмою, зокрема, умов, процесу чи результатів роботи закладу освіти. Проєкт визначає :

- мету та завдання дослідження;

- об'єкт дослідження;
- формування вибірки;
- терміни та процедуру дослідження;
- підбір та підготовку координаторів дослідження;

- визначення критеріїв оцінювання та показників (індикаторів), за якими збиратиметься інформація;
- визначення методів дослідження.

3. Підготовка **інструментарію дослідження**, передбаченого Програмою, (вибір анкет, тестів, методик, карт спостережень, підготовка інструктивно-методичних матеріалів для координаторів дослідження, вибір статистичних та математичних методів обробки та обчислення одержаних результатів дослідження).

4. **Проведення дослідження**, передбаченого Програмою (заповнення анкет, виконання тестів, проведення спостережень за обраними методиками).

5. **Збір та опрацювання результатів** (внесення результатів дослідження в базу, обробка та аналіз отриманих даних з використанням математичної статистики, факторно-критеріального аналізу, описового пояснення).

6. **Аналіз та інтерпретація результатів внутрішкільного моніторингу** стану конкретної ділянки освітнього середовища закладу освіти (виявлення та оцінка позитивних та негативних факторів впливу; підготовка та представлення звіту, який має містити висновки та рекомендації з метою прийняття управлінських рішень, корекції програм, планів роботи школи, роботи окремих учителів, батьківського комітету тощо).

7. **Оприлюднення результатів моніторингу** та запровадження рекомендацій у практику.

Детальний опис проведення дослідження за напрямками та етапами подано в таблиці (Таблиця 1).

Прогнозовані результати моніторингу

Проводячи внутрішкільний моніторинг, наш заклад орієнтується на такі **результати**:

- підвищення якості надання освітніх послуг, формування позитивного іміджу, престижності та конкурентоспроможності закладу освіти;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу: виявлення і підтримка обдарованих учнів початкової школи, вихованців дитячого садка, підняття престижу творчих педагогів;
- впровадження інновацій, сучасних інформаційних технологій
- для оновлення змісту освіти й форм організації освітнього процесу;
- активізація роботи адміністрації і педагогічного колективу закладу, вироблення навичок контрольно-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;
- удосконалення управління закладом освіти, вироблення і корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку НВО.

Напря́м	Розді́л інформації	Методи збору даних	Інструментарій	Вибірка	Періодичність збору	Форма представлення	Координатори	Місце оприлюднення
I. Рівень навчальних досягнень учнів у початковій школі	1.1. Навчальні зрізи навчальних предметів <i>*(предмети та їх кількість можуть варіюватися)</i>	Тестування, аналіз діагностичних контрольних	Вхідне тестування (виявлення рівня залишкових знань)	4 клас	Початок н. р.	Аналітична довідка, графіки діаграми на зіставлення за етап зрушень у навчальних результатах учнів	Заступник директора НВР, класоводи 4-х класів	Нарада при директорі, педагогічна рада, індивідуальні консультації для батьків і т.д.
			Діагностико - контрольний зріз рівнями: 1) знання – 2) практика використання - 3) творчість		У ході навчання			
			Контрольний Комплексний різнорівневий тест (вихідний)		Завершенн р.			
II. Психологічна комфортність освітнього процесу та готовність учнів до навчання	2.1. Готовність учнів до навчання у школі в 1 класі. Адаптація першокласників	Анкети для батьків і учнів	Діагностика «Карта інтересів»	1 клас	Щорічно за окремим планом	База даних учнівського портфоліо	Класоводи 1 класів	Круглий стіл
		Опитування щодо визначення освітніх запитів учнів				Таблиця даних, діаграми зіставлення відповідей учнів і батьків	Практичний психолог, класоводи 1 класів	

	2.2. Психологічна комфортність навчання	Опитування щодо ставлення до шкільного устрою життя, навчання	Методика вивчення задоволеності учнів шкільним життям (шкала задоволеності)	1-4 класи	За окремим планом	Звіт	Практичний психолог, класоводи	Консилиум
		Анкетування	Анкети для учнів і вчителів – предметників та виявлення шкільної успішності та мотивацію навчання учнів класу		Паралельно з діагностикою контрольним і зрізами	Звіт-зіставлення	Практичний психолог	Круглий стіл
III. Рівень професійної готовності педагогів до реалізації освітніх завдань	3.1. Професійно особистісні риси діяльності членів педагогічного колективу	Аналіз міри сформованості професійних якостей вчителя	Анкета для вчителя	Члени Педколективу (анонімно)	Щорічно за окремим планом	Графічний матеріал	Адміністрація	Круглий стіл
		Взаємовідвідування, відвідування уроків, занять	Карта оцінювання року, заняття. Карта аналізу відкритого уроку, заняття	Члени педколективу, директор	Щорічно за окремим планом	Банк даних, текстовий і табличний матеріал, графіки	Адміністрація	Засідання МО Педагогічна рада
		Комплексна оцінка педагогічної майстерності вчителя	Моніторингова Картка	За планом атестації	Щорічно за окремим планом	Банк даних	Адміністрація	Педагогічна рада

	3.2.Професійні запити	Діагностична методика	«Шляхи розвитку»	Члени пед. колективу	Початок – кінець н.р.	Звіт-зіставлення	Заступник директора НВР	Круглий стіл
--	-----------------------	-----------------------	------------------	----------------------	-----------------------	------------------	-------------------------	--------------

	3.3.ІКТ компетентність	Самооцінювання	Анкетне Запитання	Педагоги	Початок – кінець н.р.	Таблиця графічних даних	Адміністрація	Педагогічна рада, консультації
	3.4.Здатність до рефлексії діяльності	Самоаналіз	Анкета для Самооцінювання	Педагоги закладу	Щорічно за окремим планом	Звіт	Адміністрація	Круглий стіл
IV. Інтелектуально-творчий розвиток і досягнення учнів	4.1.Психолого педагогічний супровід виявлення та розвитку обдарувань школярів	Комплекс діагностичних процедур	Методики з бази даних психолога (тест, анкети для учнів та їхніх батьків, педагогів тощо)	2-4	За окремим планом	Банк даних	Практичний психолог, класоводи	Засідання МО
		Експертиза навчальних результатів з метою їх зіставлення з психологічною діагностикою	Картка зіставлення	2-4	За окремим планом	Банк даних	Директор, класоводи, вчителі предметники	
	4.2.Позанавчальна активність школярів	Опитування	Анкета на визначення напрямів поза навчальної активності школярів (гуртки, секції, хобі тощо)	1-4	За окремим планом	Банк даних	Класоводи, соціальний педагог	

	4.3. Динаміка інтелектуально творчих досягнень за рівнями	Кількісно якісний аналіз даних	Таблиця Результатів	2-4	Щорічно за графіком	Банк даних, графічні зображення, аналітичні звіти	Класоводи	Засідання МО Нарада при директорі
--	---	--------------------------------	----------------------------	-----	---------------------	---	-----------	--------------------------------------

РОЗДІЛ III. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ II СТУПЕНЯ

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Базова середня освіта передбачає поділ на два цикли – 5-6 класи (адаптаційний) і 7-9 класи (базове предметне навчання), що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. На цьому рівні буде закладено базу свідомого самовизначення учня як особистості, члена сім'ї, нації і суспільства, здатність терпимо і з розумінням ставитися до різноманіття світу і людей. Перший цикл буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою. Другий цикл базової середньої освіти сприятиме формуванню учнів як відповідальних членів суспільства, здатних самостійно долати проблеми повсякденного життя, вибирати шлях подальшого навчання відповідно до своїх інтересів і здібностей. Навчання буде здебільшого предметним. Частину часу буде відведено на предмети за вибором. Після завершення базової середньої освіти учень буде усвідомлювати, які ціннісні орієнтири лежать в основі його вчинків, спиратися на сильні риси свого характеру, відчувати відповідальність за результати своєї діяльності. Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я, продовження навчання в профільній школі.

Завдання:

1. Засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на основі вимог стандартів
2. Якісне засвоєння іноземної мови – англійської.
3. Підвищення мотивації навчання школярів через активізацію пізнавальної діяльності, розвиток загальних і індивідуальних здібностей.
4. Розвиток в учнів здатності до дослідницької діяльності, самостійного досягнення мети на основі застосування проектної діяльності в рамках предметів навчального плану.
5. Формування духовно-розвинутої, творчо обдарованої особистості учня на основі сучасних технологій виховання, інтеграції зусиль школи, сім'ї та громадськості.
6. Збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я та безпеки учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя через систему роботи по пропаганді здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, створення комфортного та безпечного освітнього середовища.

Освітня програма школи II ступеня (базова середня освіта) розроблена на

виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти» на основі Типової освітньої програми типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 року №235 зі змінами від 02.09.2023. Програма окреслює підходи до планування й організації школою єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання визначених Державним стандартом, коротко вказує відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання; науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання; - адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

Варіативна складова визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів. Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами від 01.09.2016). Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 "Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних

планів та варіативної складової.

У закладі поглиблено викладається англійська мова (перша іноземна мова). Учні 5-9-х класів поглиблено вивчають англійську мову (до 5 годин на тиждень). Починаючи з 5-го класу, учні мають можливість вивчати другу іноземну мову, французьку або німецьку (за вибором учня) по 2 години на тиждень.

у 1–9 класах освітня галузь «Мистецтво» реалізується за рахунок предмету «Образотворче мистецтво», що буде викладатися по 1 годині на тиждень у 1–8 класах, 8-А та 9-А та по 0,5 години на тиждень. Години варіативної складової розподіляються на:

З 2016 року в освітньому просторі України набирає обертів тренд STEM-освіти. Вона є реакцією на зростаючий дефіцит науковців, фахівців інженерно-технічних напрямків, технологів, конструкторів, будівельників тощо. А також відповідає обраному Україною курсу на зміцнення конкурентоздатності та розвиток високих технологій. STEM-освіта – це низка чи послідовність освітніх програм, які покликані вирішити зазначені проблеми, підняти науковий та промисловий, технологічний престиж держави.

На шляху до інтенсивного розвитку українська економіка потребує значної кількості фахівців, які володітимуть якісно новим переліком компетентностей, що знаходяться на перетині декількох галузей, зокрема науки, технології, інженерії, математики. Як підготувати такого спеціаліста, який встигав би за змінами, був би на хвилі у світі, що стрімко змінюється? Відповідь на це питання пропонує перша версія Національної Концепції розвитку STEM освіти, прийнята у 2020 році, де визначено перелік STEM-компетентностей.

У лютому 2022 року заклад долучився до проведення дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою **«Розроблення та впровадження навчально-методичного забезпечення STEM-освіти в умовах реформування освітньої галузі»**. Метою експерименту є розроблення, науково обґрунтування та експериментальна перевірка навчально-методичного забезпечення STEM-освіти в умовах реформування освітньої галузі. Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти передбачена можливість впровадження в освітній процес галузевих та міжгалузевих інтегрованих курсів, зокрема: «Робототехніка», «STEM», «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури)», «Історія: Україна і світ» тощо. Також до типових навчальних планів включено новий предмет «Підприємництво і фінансова грамотність», що передбачає ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності. У дітей необхідно розвивати здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою, вміння розв'язувати проблеми. Здобувачів освіти потрібно привчати до відповідальності за ухвалені рішення, щоб молодь працювала в команді для планування і реалізації проєктів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність.

Вагомими результатом реалізації STEM-освіти у закладі є впровадження міжгалузевого інтегрованого курсу для учнів 8-А та 8-Б класів (1 година на тиждень) за Модельною навчальною програмою «STEM. 7-9 класи (міжгалузевий

інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (Автор: Бутурліна Оксана Василівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри управління інформаційно-освітніми проектами Дніпровської академії неперервної освіти та колектив педагогів Дніпропетровської області (Артемєва О.Є., Крижановський С.М., Мізіченко Т.М., Мостепан Н.М., Новікова Г.С., Хорищенко О.А.) рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 29.09.2021 № 1031)).

Метою впровадження міжгалузевого інтегрованого курсу «STEM» у системі базової загальної середньої освіти є розвиток у здобувачів освіти STEM – компетентностей, що визначені Концепцією розвитку природничо-математичної (STEM-освіти) через залучення їх до дослідження, винахідництва, освоєння нових технологій та проектну діяльність; рання професійна орієнтація; розвиток уявлень про галузі STEM в економіці та кар'єру в Україні; виховання свідомого ставлення до власного внеску у добробут українського суспільства.

Завданням курсу є:

1. Формування у здобувачів освіти ключових компетентностей відповідно до Державного стандарту базової загальної середньої освіти та STEM компетентностей, визначених Концепцією розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти).

2. Формування цілісного, системного уявлення про феномени природи, науки і техніки.

3. Формування у здобувачів освіти стійкого інтересу до науково-технічної творчості, нових технологій, предметів природничо-математичного циклу та підвищення мотивації до їх вивчення.

4. Розвиток критичного та технічного мислення здобувачів освіти.

5. Рання професійна орієнтація та популяризація STEM-освіти та STEM професій.

6. Отримання досвіду у винахідництві, моделюванні, конструюванні, розробці автоматизованих систем і розумних пристроїв, датчиків, програмуванні.

7. Розвиток навичок проєктної діяльності та проєктного менеджменту шляхом реалізації навчальних проєктів у супроводі вчителя, в команді та самостійно.

8. Формування особистої відповідальності за результати своєї діяльності на прикладі розробки власних і спільних проєктів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння: здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо; здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;
2	Здатність спілкуватися рідною (у відмінності державної) іноземними мовами	Уміння: здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії; здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних,

		громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;
--	--	--

3	Математична компетентність	Уміння: розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;
4	Компетентності галузі природних наук, техніки і технологій	Уміння: формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;
5	Інноваційність	Уміння: здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;
6	Екологічна компетентність	Уміння: усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і

		мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації; діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;
--	--	--

7	Інформаційно комунікаційна компетентність	Уміння: впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;
8	Навчання впродовж життя	Уміння: здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9	Громадянські та соціальні компетентності	Уміння: спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію; виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;
10	Культурна компетентність	Уміння: передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;
11	Підприємливість та фінансова грамотність	Уміння: передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно

реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять

до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формувати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: ✓ мовно-літературній

- ✓ математичній
- ✓ природничій
- ✓ технологічній
- ✓ інформатичній
- ✓ соціальній і здоров'язбережувальній
- ✓ мистецькій
- ✓ громадянській та історичній
- ✓ фізичній культурі

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: - формування компетентностей;

- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; - корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до

змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу спікерів, мейкерів, консультантів.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Форми оцінювання здобувачів освіти

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Для кожної освітньої галузі визначено:

- мету, єдину для всіх рівнів загальної середньої освіти;
- компетентнісний потенціал, що позначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання;
- обов'язкові результати навчання учнів;
- рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за циклами навчання (5—6, 7—9 класи).

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів складаються з таких компонентів:

- групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;
- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;

- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Обов'язкові результати навчання учнів позначено індексами, в яких:

- скорочений буквенний запис означає освітню галузь, до якої належить обов'язковий результат навчання;
- цифра на початку індексу вказує на порядковий номер року навчання (класу), на завершення якого очікується досягнення результату навчання;
- перша цифра після буквеного запису до крапки означає номер групи результатів навчання;
- цифра після крапки означає номер загального результату навчання; - наступна цифра означає номер конкретного результату навчання;
- остання цифра означає номер орієнтира для оцінювання відповідного навчального результату.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти в школі передбачає здійснення відповідних процедур та заходів за напрямками:

1. Управління якістю освітньою діяльністю та розвитком школи.
2. Якість складу педагогічного колективу. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників.
3. Дитиноцентричне навчання, викладання та оцінювання здобувачів освіти.
4. Академічна доброчесність. Запобігання та виявлення академічного плагіату.
5. Навчальні ресурси і підтримка учнів. Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.
6. Інформаційний менеджмент. Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.
7. Публічна інформація.

Внутрішні чинники якості загальної середньої освіти :

- створення умов для реалізації освітнього процесу;
- ефективність освітнього процесу
- якість освітнього процесу (результати).

Система внутрішнього забезпечення якості освіти поєднує такі компоненти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти: - оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- контроль за виконанням навчальних планів, якістю знань, умінь і навичок учнів та інших складових компетентностей, розроблення рекомендацій щодо їх

покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Критерії, правила та процедури оцінювання здобувачів освіти
Оцінювання якості знань здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти». Критерії оцінювання та очікувані результати освітньої діяльності учнів є обов'язковою складовою навчальної програми з навчального предмета. На початку вивчення теми вчитель повинен ознайомити учнів з системою та критеріями оцінювання. Для врахування

думки учнів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні опитування учнів і випускників. Результати оцінювання здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічної ради закладу освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Критерії оцінювання

Результати навчання – це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які учень здатний продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти та які можна:

- ідентифікувати;
- спланувати;
- виміряти;
- оцінити.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Також, за вибором закладу освіти, оцінювання може здійснюватись за власного шкалою за умови визначення та опису правил її переведення до 12-бальної шкали в освітній програмі закладу освіти.

Загальні критерії оцінювання

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Держстандартом, і фактичними результатами навчання учнів. У додатку 1 до Рекомендацій наведено загальні критерії оцінювання, які визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і реалізуються за чотирма рівнями, що дає змогу здійснювати оцінювання за 12-бальною шкалою:

- початковий (1-3 бали);
- середній (4-6 балів);

- достатній (7-9 балів);
- високий (10-12 балів).

Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Галузеві критерії оцінювання

Загальні критерії оцінювання слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями (додаток 2 до Рекомендацій). У додатку визначені галузеві критерії із чітким описом кожного балу відповідно до груп результатів освітніх галузей:

Мовно-літературна (українська мова, література, зарубіжна література, мови та літератури нацменшин):

- Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях.
- Сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів і використання її для збагачення власного досвіду.
- Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови.
- Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Мовно-літературна (іноземні мови):

- Сприйняття усної інформації та письмових текстів іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування.
- Взаємодія з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу через засоби іноземної мови.
- Надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлень іноземною мовою.

Математична:

- Дослідження ситуацій та створення математичних моделей.
- Розв'язання математичних задач.
- Інтерпретація та критичний аналіз результатів.

Громадянська та історична:

- Орієнтація в історичному часі та просторі, виявлення взаємозв'язків та явищ.
- Робота з інформацією історичного та суспільствознавчого змісту.
- Виявлення здатності до співпраці, толерантності, громадянської позиції.

Природнича:

- Проведення досліджень природи.
- Здійснення пошуку та опрацювання інформації.
- Усвідомлення закономірностей природи.

Інформатична:

- Робота з інформацією, даними, моделями.
- Створення інформаційних продуктів.

- Робота в цифровому середовищі.
- Безпечна та відповідальна робота з інформаційними технологіями.

Соціальна та здоров'язбережувальна:

- Безпека. Уникання загроз для життя власного та інших осіб, прийняття рішень з користю для власної та громадської безпеки.

- Здоров'я. Турбота про особисте здоров'я. Аргументований вибір здорового способу життя.

- Добробут. Підприємливість та етична поведінка для поліпшення добробуту.

Технологічна:

- Втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності.

- Творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва.

- Ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищі.

- Турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб.

Мистецька:

- Пізнання мистецтва, художнє мислення.

- Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація.

- Емоційний досвід, художньо-естетичне мислення.

«Фізична культура»:

- Формування психічної та соціально-психологічної сфер засобами фізичного виховання.

- Систематичні заняття фізичними вправами, володіння технікою фізичних вправ.

- Усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримування стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

РОЗДІЛ IV. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ III СТУПЕНЯ

Профільна середня освіта – це третій рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій, і є останнім етапом одержання повної загальної середньої освіти, на якому в свідомості учнів формується цілісна картина світу, випускники старшої школи володіють способами пізнавальної та комунікативної діяльності, умінням одержувати інформацію з різних джерел і самостійно опрацьовувати її, застосовувати набуті знання в повсякденному житті та готові до свідомого вибору та самореалізації. Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій

взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності. Профільне навчання є одним із ключових напрямів модернізації та удосконалення системи освіти нашої держави й передбачає реальне й планомірне оновлення школи старшого ступеня і має найбільшою мірою враховувати інтереси, нахили і здібності, можливості кожного учня, у тому числі з особливими освітніми потребами, у контексті соціального та професійного самовизначення і відповідності вимогам сучасного ринку праці. При цьому реалізується принцип особистісно орієнтованого навчання, створюються найоптимальніші умови для професійного самовизначення та подальшої самореалізації випускників, продовження освіти та початку професійної діяльності. Мета профільного навчання – забезпечення умов для якісної освіти старшокласників у відповідності з їхніми індивідуальними нахилами, можливостями, здібностями і потребами, забезпечення професійної орієнтації учнів на майбутню діяльність, яка користується попитом на ринку праці, встановлення наступності між загальною середньою і професійною освітою, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Профільна школа є інституційною формою реалізації цієї мети. Основні завдання профільного:

- створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої загальноосвітньої підготовки;
- забезпечення наступності між загальною середньою та професійною освітою, можливості отримати професію;
- сприяння професійній орієнтації і самовизначенню старшокласників, соціалізації учнів незалежно від місця проживання, стану здоров'я тощо;
- здійснення психолого-педагогічної діагностики щодо визначення готовності до прийняття самостійних рішень, пов'язаних з професійним становленням;
- сприяння у розвитку творчої самостійності, формуванні системи уявлень, ціннісних орієнтацій, дослідницьких умінь і навичок, які забезпечують

випускнику школи можливість успішно самореалізуватися; - продовження всебічного розвитку учня як цілісної особистості, його здібностей і обдарувань, його духовності й культури, формування громадянина України, здатного до свідомого суспільного вибору.

- Освітня програма повної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 «Державний стандарт базової середньої освіти », відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408. Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення; очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці; пропонується зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН

- -рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2584 годин/навчальний рік: для 10-х та 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочих навчальних планах для 10 та 11 класів. Навчальні плани для 10 і 11 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково обов'язкових предметів, профільних предметів. До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України», що вивчають на рівні стандарту. В навчальних планах зазначено мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

Враховуючи побажання батьків, з метою створення умов для кращого засвоєння учнями програмового матеріалу, підготовки до профільної школи

введені години з варіативної складової виділено на посилення вивчення предметів інваріантної складової та індивідуальних та групових занять, консультації у 1-11 класах:

➤ **5А класі:**

2 годин на вивчення другої іноземної мова;

➤ **7А,7Б класах:**

1 годину на вивчення інтегрованого курсу STEM-Lab;

➤ **10А класі:**

1 година на посилення предмету англійська мова;

1,5 годин на посилення предмету історія України;

2 години на посилення предмету всесвітня історія;

1 годину на посилення предмету громадянська освіта;

2 години на посилення предмету математика;

➤ **10Б класі:**

3 година на вивчення предмету англійська мова;

2 години на вивчення другої іноземної мови;

0,5 годин на вивчення предмету історія України;

2 години на вивчення предмету математика;

➤ **11А класі:**

1 година на вивчення предмету англійська мова;

1,5 годин на вивчення предмету історія України;

2 години на вивчення предмету всесвітня історія;

1 годину на вивчення предмету громадянська освіта;

2 години на вивчення предмету математика;

➤ **11Б класі:**

3 година на вивчення предмету англійська мова;

2 години на вивчення другої іноземної мови;

0,5 годин на вивчення предмету історія України;

2 години на вивчення предмету математика/

Викладання предмету «Захист України» проводиться у базовій школі з вивчення предмету «Захист України» (для хлопців) та базовій школі з вивчення предмету «Захист України. Основи медичних знань» (для дівчат) за схемою: I півріччя – учні 11 класів, II півріччя – учні 10 класів.

Для викладання іноземних мов, інформатики, клас ділиться на групи. Поділ класів на групи здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерством освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів» та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах».

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію, використовувати її для різних потреб; висловлювати думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися

		навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати добутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомлення оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
--	--	--

3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природних наук як універсальної мови науки, техніки та технологій; усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5	Інформаційно цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і

фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загально предметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем
- враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета - проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст – бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- ✓ Мови і літератури
- ✓ Суспільствознавство
- ✓ Мистецтво
- ✓ Математика
- ✓ Природознавство
- ✓ Технології
- ✓ Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу Основними формами організації

освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; - корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально практичного

заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах з вечірньою формою здобуття освіти або для інших здобувачів профільної середньої освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Форми оцінювання здобувачів освіти

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти затверджених наказом Міністерства освіти та науки №329 від 13.04.2011 (зі змінами від 27.05.2011).

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; - якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особливості організації освітнього процесу та застосування у ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- ✓ формування компетентностей;
- ✓ розвитку компетентностей;
- ✓ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ✓ корекції основних компетентностей;
- ✓ комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, пресконференції, ділові ігри тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально

практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У школі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями. Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІК-компетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

Крім того великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення;
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації

освітнього процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливую і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо педагоги закладу працюють на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і

виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

Проводити уроки віддалено, не бачити учнів, не мати можливостей пояснити особисто й допомогти в момент виникнення проблеми – ще кілька місяців тому вчителі не могли й уявити таких ситуацій у своїй роботі.

Відповідно до рекомендацій МОЗ України, з 16.03.2020р. у закладі освітній процес відбувався з використанням технологій дистанційного навчання. Для нас це стало справжнім викликом, тому що був відсутній досвід такого виду надання освітніх послуг. Лише невелика кількість вчителів

використовувала елементи дистанційного навчання на уроках та під час проведення індивідуальних занять. Але педагогічний колектив швидко адаптувався до нових умов праці. Цьому сприяла участь у пілотному проєкті, метою якого є впровадження та використання системи «Моя школа». Це допомогло організувати навчання з використанням дистанційних технологій своєчасно та ефективно. Усі здобувачі освіти, педагоги та більшість батьків зареєстровані у системі «Моя школа», що дало можливість постійно проводити моніторинг освітнього процесу: вести облік проведених занять та досягнень під час навчання, контролювати обсяг домашнього завдання (електронний журнал). Ця платформа забезпечувала щоденний зворотній зв'язок з учнями та їх батьками (електронний щоденник). Впровадженню системи «Моя школа» передувала певна методична робота, яку було розпочато восени 2019 року, а саме: зустрічі з розробниками платформи, постійні практичні консультації з адміністратором, учителями інформатики тощо. Напередодні карантину в закладі для педагогічного колективу було проведено майстер-клас щодо

організації роботи в системі «Моя школа».

Крім того, кожен педагог самостійно намагався вдосконалювати свої навички організації дистанційної роботи, ретельно вивчав інструментарій, запропонований різними платформами, набував компетентностей, передбачених стандартами освіти (професійних, інформаційно

комунікаційних тощо). Зрозуміло, що кількість прослуханих вебінарів, конференцій значно зросла, переважно їх тематика стосувалась технологій дистанційного навчання.

В школі організована сімейна (домашня) форма навчання. Вона діє для учнів, чий батьки хочуть і готові самостійно організувати навчання вдома. Проте учня зараховують до школи та закріплюють за певним класом відповідно до заяви батьків. Вчителі, що працюють в даному класі відслідковують його навчальний прогрес. Знання учня мають відповідати Державному стандарту. Формувальне та підсумкове оцінювання здійснюється 4 рази на рік.

Педагогічний патронаж передбачений для учнів, які за станом здоров'я не можуть з'являтися у школі щодня, перебувають на стаціонарному лікуванні або потребують навчання біля лікарняного ліжка. Педагогічний патронаж передбачає індивідуальний супровід учня з боку вчителя.

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом:

- моніторингу якості проведення навчальних занять;
- моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- проведення контрольних, тематичних зрізів учнів;
- участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня; - участі у Всеукраїнських та міжнародних інтелектуальних конкурсах та турнірах;
- складання та захисту наукових проєктів;
- участі в роботі Малої академії наук;
- аналізу результатів участі учнів у ДПА та ЗНО.

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітньої програми школи на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріантної частини; курсів за вибором і факультативів варіативної складової, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму, що дозволяє одержати запланований результат освіти - "модель" випускника:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про повну загальну середню освіту»;
- Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної

середньої освіти «Нова українська школа» на період до 29 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р зі змінами від 22.08.2018);

- Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 (зі змінами від 06.10.2020,);

- Державний стандарт базової середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.(зі змінами від 02.09.2022)

Освітня програма закладу розроблена на основі:

- 1-А,1-Б, 2-А, 2-Б, 3-А, 4-А класів за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти І ступеня з українською мовою навчання, затвердженою наказом МОН України № 1272 від 08.10.2019 року (за редакцією Савченко О.Я.);

- 1-В, 2-В, 3-Б, 4-Б класів на основі Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 (редакція від 16.08.2019), відповідно до висновку Державної служби якості освіти України про відповідність освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» вимогам Державного стандарту початкової освіти, лист №01/01-23/929 від 06.08.2020 «Щодо результатів експертизи освітньої програми»;

- 5-А, 5-Б, 7-Б, 8-Б класів на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №1392 від 23.11.2011, наказу Міністерства освіти і науки України «Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів» №1319 від 02.11.2016 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України №722 від 24.05.2019);

- 9-А,9-Б класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня з українською мовою навчання, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 №405;

- 10-А, 10-Б, 11-А, 11-Б класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464).

Учні 5-9 класів ліцею поглиблено вивчають іноземні мови – англійську, та другу іноземну – французьку або німецьку мови. Враховуючи освітні потреби здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти в 10-11 класах вивчатимуть на профільному рівні базові предмети:

- іноземної мови;
- історії та правознавство.

Поділ на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу МОН України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти України № 572 від 09.10.2002, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 921 від 17.08.2012, наказом Міністерства освіти і науки України № 401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час вивчення української та іноземної мов за умови більше 27 учнів у класі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі. Можливість поділу класів на групи при вивченні окремих предметів має бути зафіксована в освітній програмі закладу освіти.

- Оцінювання результатів навчання учнів у школі урегульовано такими документами:
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17); - Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2021).
- Інструкція щодо заповнення Класного журналу для 1-4-х класів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.2015 № 412. (зі змінами від 01.09.2020)
- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

**Навчальний план початкової школи,
за науково-педагогічним проектом
«Інтелект України»**

Назва освітньої галузі	Назва навчального предмета	Кількість годин на тиждень			
		1-В	2-В	3-Б	4-Б
Інваріантний складник					
Мовно-літературна	Українська мова	6	6	6	6
	Іноземна мова	2	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4	4
Мовно-літературна, Математична, Природнича, Соціальна і здоров'я-збережувальна, Громадянська та історична, Технологічна, Фізкультурна, Мистецька	Я пізнаю світ	8	8	8	8
Інформатична	Інформатика			1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура*	2	2	2	2
Всього		20+2*	22+2*	23+2*	23+2*
Варіативний складник					
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		індивідуальні консультації			
		1	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26
		20+2*+1	22+2*+1	23+2*+1	23+2*+1

Навчальний план основної школи, НУШ

Предмети	Кількість годин на тиждень				
	5-В	6-А	6-Б	7-А	8-А
Інваріантний складник					
Українська мова	4	4	4	3	3
Українська література	1,5	1,5	1,5	1,5	1
Зарубіжна література	1	1	1	1	1
Іноземна мова (англ.)	3,5+1,5	3,5+1,5	3,5+1,5	3,5+1,5	3+2
Друга іноземна мова (нім./фр.)	2	1	1	2	2
Математика	4+1	4	4	–	–
Алгебра	–	–	–	2,5	2,5
Геометрія	–	–	–	1,5	1,5
Інтегрований курс природничої освітньої галузі	1,5	–	–	–	–
Біологія	–	–	–	2	2
Географія	–	1	1	2	2
Фізика	–	–	–	2	2
Хімія	–	–	–	1	2
Інтегрований курс історії та громадянської освіти	1	–	–	–	–
Історія України	–	0,5	0,5	0,5	1
Всесвітня історія	–	0,5	0,5	0,5	0,5
Громадянська освіта	–	0,5	0,5	0,5	0,5
Мистецтво	1	1	1	1	1
Технології	1	1	1	1	1
Курс соціального, емоційного та етичного спрямування	1	1	1	–	–
Інформатика	1	1	1	1	1,5
Інтегрований курс соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі	1	1	1	1	0,5
Фінансова грамотність	–	–	–	–	0,5
Фізична культура*	3*	3*	3*	3*	3*
Всього	20,5+3* =23,5	20,5+3* =23,5	20,5+3* =23,5	25,5+3* =28,5	26,5+3* =29,5
Варіативний складник					
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.	7,5	9,5	9,5	6,5	6,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження (без годин фізичної культури)	28 20,5+5,5 =26	31 20,5+3,5 =24	31 20,5+3,5 =24	33 25,5+3,5 =29	33 26,5+4 =30,5

**Навчальний план основної школи,
за науково-педагогічним проектом
«Інтелект України»**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
	5-А	5-Б	7-Б	8-Б
Інваріантний складник				
Українська мова	4	4	3	3
Українська література	1,5	1,5	1,5	1,5
Зарубіжна література	0,5	0,5	0,5	0,5
Іноземна мова (англ.)	5	5	5	5
Друга іноземна мова (нім./фр.)	2	2	2	2
Математика	6	6	–	–
Алгебра	–	–	3,5	3,5
Геометрія	–	–	2,5	2,5
Пізнаємо природу. Моя планета Земля	2	2	–	–
Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття	1	1	–	–
Біологія	–	–	2	2
Географія	–	–	2	2
Фізика	–	–	2	2
Хімія	–	–	2	2
Навчаємося разом	2	2	1	1
Історія України	1	1	1	1,5
Всесвітня історія	–	–	1	1
Правознавство	–	–	–	–
Мистецтво	1	1	1	1
Технології	1	1	1	1
Інформатика	1	1	1	1,5
Фізична культура*	3	3	3	3
Всього	28+3*	28+3*	32+3*	33+3*
Варіативний складник				
Додаткові години на профільні предмети окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	0	0	0	0
Гранично допустиме тижневе навантаження	28	28	32	33
Сумарна кількість навчальних годин , що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	31 28+3*=31	31 28+3*=31	35 32+3*=35	36 33+3*=36

Навчальний план основної школи

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	9-А	9-Б
Інваріантний складник		
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Іноземна мова (англ.)	5	5
Друга іноземна мова (нім./фр.)	2	2
Зарубіжна література	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Основи правознавства	1	1
Алгебра	2	2
Геометрія	2	2
Біологія	2	2
Географія	1,5	1,5
Фізика	3	3
Хімія	2	2
Мистецтво	0,5	0,5
Технології	1	1
Інформатика	2	2
Основи здоров'я	0,5	0,5
Фізична культура*	3	3
Всього	33+3*	33+3*
Варіативний складник**		
Додатковий час на предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття та консультації	0	0
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	36 33+3*	36 33+3*

Навчальний план старшої школи

	Кількість годин на тиждень			
	10-А іноземний профіль	10-Б історичний профіль	11-А філологічний профіль	11-Б історичний профіль
Інваріантний складник				
Українська мова	2	2	2+2	2+1
Українська література	2	2	2	2
Зарубіжна література	1	1	1	1
Іноземна мова (англ.)	2+3	2+1	2+3	2+3
Історія України	1,5+0,5	1,5+2,5	1,5+1,5	1,5+2,5
Всесвітня історія	1	1	1	1
Громадянська освіта	2	2	0	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1	3+2	3+2
Біологія і екологія	2	2	2	2
Географія	1,5	1,5	1	1
Фізика і астрономія	3	3	4	4
Хімія	1,5	1,5	2	2
Фізична культура*	3	3	3	3
Захист України	2	2	2	2
Вибірково-обов'язкові предмети**	3**	3**	3**	3**
Інформатика	2	2	2	2
Технології	1	1	1	1
Всього	27,5+3*	27,5+3*	26,5+3*	26,5+3*
Варіативний складник***				
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття та консультації	7,5 4,5	7,5 4,5	8,5 8,5	8,5 8,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33	33
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)	38	38	38	38

РОЗДІЛ VI. ВИХОВАННЯ ТА ПОЗАУРОЧНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Виховний процес у закладі освіти є невід'ємною складовою освітнього процесу і ґрунтується на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях Українського народу, цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина, принципах, визначених Законом України "Про освіту", та спрямовується на формування:

- відповідальних та чесних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;
- поваги до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина; нетерпимості до приниження честі та гідності людини, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якою ознакою;
- патріотизму, поваги до державної мови та державних символів України, поваги та дбайливого ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, нематеріальної культурної спадщини Українського народу, усвідомленого обов'язку захищати у разі потреби суверенітет і територіальну цілісність України;
- усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення, проявів корупції та порушень академічної доброчесності;
- громадянської культури та культури демократії;
- культури та навичок здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- прагнення до утвердження довіри, взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами; - почуттів доброти, милосердя, толерантності, турботи, справедливості, шанобливого ставлення до сім'ї, відповідальності за свої дії;
- культури свободи та самодисципліни, відповідальності за своє життя, сміливості та реалізації творчого потенціалу як невід'ємних складників становлення особистості.

Єдність навчання, виховання і розвитку учнів забезпечується спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу.

Сьогоденний виховний процес здійснюється в реальному часі – у героїчний період сучасної історії України, яскравого сплеску патріотичної свідомості й масового героїзму українського народу, який обстоює не лише свою свободу й суверенітет у двобої з ворогом; вияву небаченої досі жертвовності українців, яких об'єднала спільна біда і гордість за свій народ, за самих себе й відповідальність перед людством.

Організація виховного процесу в Новій українській школі спонукає педагогів

на пошук нових альтернативних форм роботи відповідно до нинішніх умов, які забезпечать належний рівень життєвої компетентності здобувачів освіти, що дозволить брати участь у розбудові держави в повоєнний час та віднайти там своє місце. Ліцей №11 має стати для кожної дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві. Освіта має бути спрямована на утвердження української політичної нації та розвиток громадянського суспільства: освітня система має виховувати повагу до української мови та культури, формувати громадянську відповідальність і свідомість, доброчесність, доброту та емпатію до оточення, повагу до гідності кожної людини, спадку української історії. Виховання в сучасних умовах потребує сучасного стратегічного бачення. Війна викликала необхідність докорінних змін в освіті. Тепер мова йде не лише про модернізацію змісту освіти, а й про необхідність оновлювати технологічні складові освітнього процесу. Нові вимоги сьогодення спонукають до створення дієвого виховного середовища закладу освіти, впровадження моделі національно-патріотичного виховання здобувачів освіти через систему інноваційних форм і методів роботи, що сприятиме формуванню істинних цінностей.

З поміж засадничих цінностей – єдиної й унікальної для кожної країни – для України ключовою є свобода, яку відносять до цінностей змін. Визначальна цінність ґрунтується на історії народу, географії країни, традиціях, демографічних чинниках. Вона формується століттями й тисячоліттями, передається з покоління в покоління, розвивається і водночас не зазнає радикальних змін, дає змогу країні пережити кризи. З огляду на брак справжньої волі саме свобода, як унікальний маркер українства, посідає чільне місце в структурі ідентичності України. Свобода – це наполегливе прагнення здобути найвищу цінність, яку українці виборювали найвищою ціною – людських життів і якої їх постійно позбавляли упродовж історії. У Бісмарка є фраза: «Успіх у війні вирішують два фактори: рушниця нового зразка і шкільний учитель». Засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності є: єдність навчання, виховання та розвитку (ст. 6 Закону України «Про освіту»). У Новій українській школі виховний процес є невід'ємною складовою освітнього процесу у закладах освіти (ст. 15 Закону України «Про повну загальну освіту» і має ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях Українського народу, цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина, принципах, визначених Законом України «Про освіту», та спрямовуватися на формування: відповідальних та чесних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь

іншим людям і суспільству; поваги до гідності, прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина; нетерпимості до приниження честі та гідності людини, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якою ознакою;

Патріотизму, поваги до державної мови та державних символів України, поваги та дбайливого ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, нематеріальної культурної спадщини Українського народу, усвідомленого обов'язку захищати у разі потреби суверенітет і територіальну цілісність України; усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення, проявів корупції та порушень академічної доброчесності; громадянської культури та культури демократії; культури та навичок здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля; прагнення до утвердження довіри, взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами; почуттів доброти, милосердя, толерантності, турботи, справедливості, шанобливого ставлення до сім'ї, відповідальності за свої дії; культури свободи та самодисципліни, відповідальності за своє життя сміливості та реалізації творчого потенціалу як невід'ємних складників становлення особистості. Єдність навчання, виховання і розвитку учнів забезпечується спільними зусиллями всіх учасників освітнього процесу.